PROMIN

ПРОМІНЬ

РІК IX ЛИСТОПАД — NOVEMBER, 1968 ЧИСЛО 11

Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for Payment of Postage in Cash.

ПРОМІНЬ
РІК IX ЛИСТОПАД, 1968
Ч. 11 Виходить раз у місяць
Видає
Союз Українок Канади
Редагує Редакційна Колегія

Наталя Когуська, — редакторка, Леся Ґрегорі, Ольга Войценко, Савеля Стечишин, Катерина Міськів, Тоня Горохович, д-р Ганна Янішевська, Оленка Негрич.

Передплату висилати на адресу:
PROMIN
P. O. Box 3551, Sta. B., Winnipeg 4, Man.

PROMIN
NOVEMBER, 1968 VOL. IX
Monthly Publication No. 11
Published by
Ukrainian Women's Ass'n of Canada
Edited by Editorial Committee
Natalia Kohuska, Editor

Subscription in Canada	$4.00
Subscription in other countries	4.50
Single copy	.50

Address:
PROMIN
P. O. Box 3551, Sta. B., Winnipeg 4, Man.

ДО УВАГИ ДОПИСУВАЧАМ:

Редакція застерігає собі право скорочувати і виправляти надіслані матеріяли. Дописи, які поміщуються також в інших часописах редакція не приймає — уникаємо повторювання.

Не поміщені дописи редакція не звертає, хіба за спеціяльним, згори зазначеним застереженням. На зворот фотографій, надісланих для виробу кліше треба заадресувати коверту, наклеїти вартість поштових марок і вислати разом з фотографіями.

— — — —

В ЦІМ ЧИСЛІ:

Є. Маланюк — Листопад	1
Під гаслом Конгресу	1
П. Костюк — Третій з'їзд вчителів України	2
О. Федак - Шепарович — У 50-річчя	3
Я. Кіналь — Дещо про прикладне мистецтво	8
Н. Пенюк — Звіт пров. з'їзду	10
А. Тріщук — Універсальна декларація	12
C. J. Jeanen — The Ukrainian Story in Canada	15
J. Klawsnik — Impression of Ukraine	16
Н. Кібець — По землях запорозької січі	17
Н. Дубилко — Повість Ольги Кобилянської	18
П. Балей — Із записника моєї Матері	21
О. Лучко — Наталочка	23
Н. Когуска — Моя зустріч з членством	25
Відділ для дітей	27
Громадська і родинна хроніка	28
Л. Кут — Домашнє господарство	32

Чи ви вже вислали свою передплату на журнал „Промінь" на біжучий рік? Коли ні, зробіть це негайно.

НА ОБКЛАДИНЦІ: Осінній краєвид.

НОВІ КНИЖКИ І ЖУРНАЛИ

Лука Луців — Іван Франко — борець за національну і соціяльну справедливість. Видавництво „Свобода". Ню Йорк — Джерзі Сіті. 1967 р. Стор. 653.

Наталія Полонська-Василенко — Запоріжжя XVIII століття та його спадщина. Том II. Українська Вільна Академія Наук в Німеччині. Видання „Дніпрової Хвилі". Мюнхен, 1967. Стор. 247.

Михайло Данилюк — Повстанський записник. Літературний редактор Вячеслав Давиденко. Мистецьке оформлення обкладинок — арт.-маляра Леоніда Папари. Видавництво „Свобода". Ню Йорк — Джерзі Сіті, 1968. Стор. 286.

Світання. Квартальник. Поезія, Література, Мистецтво, Ідеологія та філософія. Ч. 3 (9). Торонто, 1968. Головний редактор: Володимир Шаян. Сторінок 32

Петро Волиняк: Запоріжжя. Читанка для пятої кляси та позашкільного читання. Видавництво „Нові Дні". Торонто, Канада, 1968. Стор. 104. Ціна $1.80.

Юнак. Жовтень 1968. Журнал пластового юнацтва. Появляється щомісячно. Торонто, Канада. Стор. 28.

Ми і Світ. Український магазин. Ч. 145. Липень 1968. Рік 19. Редактор і видавець, Микола Колянківський, Торонто.

Сучасність. Вересень 1968. Ч. 9 (93). Література, Мистецтво, Суспільне життя. Рік видання восьмий. Мінхен. Видає: Українське товариство закордонних студій. Сторінок 128.

Наукові Записки. Том XII. Мінхен 1967. Видано завдяки фінансової підтримки „Дому української науки". Український Технічно-Господарський Інститут. За редакцією Ростислава Єндика. Ст. 255.

Наукові Записки. Том XII. Виданням Українського Технічно-Господарського Інституту. Мінхен 1967. За редакцією Р. Єндика. Стор. 59.

Наукові Записки. Том XIV. Виданням Українського Технічно-Господарського Інституту. За редакцією Ростислава Єндика. Мінхен 1967. Сторінок 119.

Natalia Polonska-Vasylenko. Two Conceptions of the History of Ukraine and Russia. Published by the Association of Ukrainian i Gr. Britain Limited. London. Pages 79.

Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Man., Canada.

ПРОМІНЬ

РІК IX ЛИСТОПАД, 1968 ЧИСЛО 11

ПІД ГАСЛОМ КОНҐРЕСУ

На Дев'ятім Конґресі Українців Канади, який відбувся у Вінніпезі 12, 13 і 14 жовтня 1968 року, ухвалено ряд різних резолюцій і постанов. Ці резолюції були вислідом нарад різних комісій, пленарних сесій, поодиноких секторів, де обговорювались та проєктувались всебічні ділянки завдань української діяспори в Канаді.

Євген Маланюк

ЛИСТОПАД

Ось іще одна осінь, як сум навісна,
І голодні вітри гудуть.
А палала ж весна, а гриміла ж весна,
Як останній суд —
Страшна!

П'яним плугом орала широкий простір,
Але в борозни падала кров,
І лягали, широко розплющивши зір,
І крутився Дніпровий вир.

Причащалася тіла і крови в той час
Грішна чорним гріхом земля,
І залізну молитву хрестом меча
Сотворяв над полями
Час.

Палко й твердо казання казав кулемет,
Били дзвони з гарматних дзвіниць,
І, здавалось, що крицею вічних мет
Вже збагне нашу міць
Багнет.

Одгриміло. За чергами весен і зим —
Вже Тринадцятий Листопад.
Та крізь млу може блиснуть вогонь і дим,
Може впасти і град,
І грім.

Може сірий туман пропалити весна,
Розігнать хмаровиння облуд.
І спалахне весна, загримить весна,
Як останній суд —
Страшна.

1933.

До відбутого Конґресу Українців Канади можна підходити як кому подобається: можна обговорювати його організаційну безпорадність, ділову розгубленість, мистецьку дезорієнтацію та дещо інше. Можна Конґрес хвалити, а можна й критикувати, але понад тим всім буде взноситись те, що було позитивне. Найбільш світлим позитивним було те, що в найближчі і дальші роки позначиться активною пляновою працею, себто ухвали, які прийняли конкретну форму і про них оце хочемо згадати.

До позитивних сторін Конґресу треба віднести те, що на нім було велике число української молоді: студенти, представники молодечих організацій та вільних учасників гостей. Позитивним є те, що на Конґресі відновлено Раду Української Молоді Канади, (РУМК) яка в минулому проявляла досить активну діяльність. Це зі сторони Канади один крок ближче до ВИХОВНОГО ІДЕАЛУ УКРАЇНЦЯ в ДІЯСПОРІ.

Друге дуже важливе питання, яке доведено до повного організаційного порядку — оформлення Централі Краєвих Шкільних Рад в Канаді, яка буде діяти при Комітеті Українців Канади, як один з його найважливіших департаментів. Назва цієї центральної шкільної установи є РАДА ШКІЛЬНИЦТВА Й ОСВІТИ. Над проєктами і плянами такої установи працювало довгі роки Об'єднання Українських Педагогів Канади, а над рішеннями, ухвалами та програмою на Конґресі в суботу 12 і неділю 13 працювала Освітньо-Виховна Конференція, під керівництвом проф. З. Зеленого, пані К. Паліїв та д-ра Б. Білаша. І хоч Освітньо-Виховна Конференція ухвалила ряд інших виховних резолюцій, які будуть поміщені пізніше, дозволимо собі до нашого сьогоднішнього поконґресового слова взяти цю:

> IX Конґрес Українців Канади надає Раді Шкільництва й Освіти при КУК ПРАВО й ОБОВ'ЯЗКИ КООРДИНАЦІЇ ВСІХ ВІДТІНКІВ українського шкільництва, зокрема таких як МЕТОДИКА, ВИШКІЛ, ЗАСОБИ і ФАХОВА ДОПОМОГА ВЧИТЕЛЯМ у їх ПРОФЕСІЙНІЙ РОБОТІ. Цю у практиці справжню координацію слід забезпечити участю в цій Раді уповноважених представ-

ників із сектору рідного шкільництва ВСІХ УКРАЇНСЬКИХ ВІРОВИЗНАНЬ І УСТАНОВ.

Крім того Освітньо-Виховна Конференція покликала Ініціятивний Комітет, якого очолили: проф. Рома Франко і д-р Б. Білаш в цілях Організації Українських Учителів Канади.

Ще одним додатнім позитивом Конґресу було те, що його учасники так масово і ділово виступили з конструктивною критикою до президії КУК, а зокрема його ділового персоналу за брак ініціятиви у спробах виконання ухвал та постанов VIII Конґресу Українців Канади, та виявив домагання, щоб цьогорічні ухвали Конґресу були краще здійснювані.

Подібно в інших секторах Дев'ятий Конґрес Українців Канади відбувався під гаслом „В єдности наша сила." І мабуть, що на Конґресі не було ані одного учасника, хто б заперечив, або виступив проти цього гасла. Доповіді на ріжніх сесіях — жіночих, студентських, ріжніх комісіях: культурних, мистецьких, політичних, господарських та інших були спрямовані на клич „В єдності наша сила!"

В Дев'ятім Конґресі Українців Канади взяло участь повер 800 учасників. Наступний Конґрес відбудеться за три роки — в 1971 р.

З ПЕРЕСИЛАНЬ РАДІО „СВОБОДА"

Третій з'їзд вчителів України

(П. Костюк)

У Києві відбувся Третій з'їзд учителів Української РСР. Згідно з повідомленням київського радіо та республіканських газет його учасники обговорювали „найважливіші і найголовніші проблеми навчання й виховання підростючого покоління."

Республіканський з'їзд учителів відбувався під посиленою опікою компартії та уряду Української РСР. Про це свідчить участь у ньому представників партії та уряду Василя Дрозденка, Дем'яна Коротченка, Олександра Ляшка, Миколи Соболя, Олексія Титаренка, Петра Шелеста, Володимира Щербицького, Федора Овчаренка, Василя Клименка та Івана Грушецького.

Але через посилену опіку партійного керівництва учасники Третього вчительського з'їзду не могли обміркувати наболілих актуальних питань. Бо представники партії та уряду задавали тон з'їздові. Вони говорили про зв'язок школи з життям, про формування нової людини в комуністичному дусі, про ідейне загартування молодого покоління, про виховання в дусі радянського патріотизму й пролетарського інтернаціоналізму.

Усе це — питання не нові. Вони вже десятками років не сходять з порядку денного учительських з'їздів. Вони до втоми нудні і не дають нічого нового.

Тимчасом важливих питань не можна було порушити на з'їзді... Ось деякі з цих питань. Українська мова в початкових і середніх школах нашої батьківщини зазнає явної дискримінації... Керівництво КПРС збільшило кількість початкових і середніх шкіл з російською мовою навчання у великомістах і поширило їх також на менші міста республіки.

Ненормальним у школах з українською мовою навчання є факт, що кількість годин для російської мови та літератури поступово збільшується за рахунок годин з української мови та літератури. У вищих класах восьмирічки години з російської мови та літератури перевищують кількість годин з рідної мови та літератури.

На з'їзді треба було б обговорити, чому міністерство освіти Української РСР пропонує список літератури для поповнення шкільних бібліотек, який складається виключно з творів російською мовою. Це ж саме стосується і списків літературних творів для позаклясного читання в п'ятих-восьмих класах.

Упродовж років учителі скаржаться на брак творів класиків української літератури у шкільних бібліотеках... Твори іноземних авторів часто подають у російському, а не в українському перекладі...

Комсомольська організація Уманської школи номер один писала до Спільки Письменників України, що вона не може придбати творів українських письменників, у тому числі Михайла Стельмаха і Олеся Гончара.

Якби ці недотягнення можна було пояснити централістичною політикою чи недоглядом! Але справа є тим шкідливішою для українського народу, що ця дискримінація української мови та літератури є виявом цілеспрямованої політики керівництва КПРС проти культури українського народу.

Чи ви вже подбали про святочні різдвяні привітання для „Променя" від ваших підприємців, професіоналістів, товариств і особистих. Поможете тим журналові і громадській справі. Почніть таку працю вже сьогодні.

Редакція

Олена Федак Шепарович

У 50-РІЧЧЯ

Спогад з років 1918-1919

Багато ми пережили за тих 50-т років.

Польську займанщину і вічну боротьбу за збереження нашого національного стану посідання. Підйом і знівечені надії з приводу Карпатської України. Другу світову війну, большевицьку і німецьку окупацію, бомби і голод. Еміграцію, табори, перші тяжкі часи в краях нового поселення.

Були події радісні і трагічні, дні підйому і болючих розчарувань, дні, коли йшло вже тільки про збереження власного життя.

Але усі ці переживання ніколи не затерли в мене спогадів тих „Великих Днів" років 1918/19, що незабутньо зафіксовані у моїй пам'яті.

Так добре пригадую собі ті останні дні жовтня, коли я довідалася про плянований переворот. Затяжні дні, немов повітря перед бурею, повні журби: „чи вдасться?".

Останній вечір, холодний, дощевий. Народній Дім, молоді люди у військових або гімназійних одностроях, що зносили кріси та револьвери. Згодом та незабутня, остання ніч з напруженими нервами, коли ніхто з нас не думав про спання.

Врешті 1-й листопад: соняшний, морозний ранок, український прапор на ратуші Львова. На вулицях люди із синьо-жовтими стрічками, що плакали з радості і обнімали один одного хоча незнайомі. Народній Дім — головна кватира нашої армії, одно велике миравлище військових і „цивілів", що голосилися до служби.

Не тільки ті, зафіксовані немов на фотознімках, зорові картини залишилися в моїх спогадах, але перш за все глибокі душевні переживання. Почування радості, ентузіязму, підйому з приводу проголошення нашої української, незалежної держави, водночас почування свідомості, що я не є німим глядачем подій а співучасником, що можу віддати свій молодечий запал і сили для добра нації.

Спочатку — що правда — я була одна із тих „невикористаних жіночих сил"[1]), освічених жінок, що їх Начальна Команда приділила тільки до праці у військових кухнях. Скільки нас голосилося в дні 1-го листопада до праці і помочі — ніхто ніколи не зрахував, але кухонь було обмаль (були ще т. з. „полеві", але їх обслуговувало військо) і тільки кількадесят дістало цей пост. Ми були прещасливі, бажання за всяку ціну помагати нашій армії не допускало навіть думки, що це якесь пониження, кожна з нас із запалом стругала бараболю і мила тяжкі баняки. Щойно згодом, по воєнних невдачах нашої армії у Львові, прийшла реакція і рефлексія: „невже ми жінки не могли заступити в канцелярійній роботі цих молодих старшин, що були так потрібні на фронті?".

Негайно по відвороті нашої армії зі Львова, цебто 22-го листопада я включився до праці в „Українському Горожанському Комітеті". Ця установа, затверджена ще за австрійських часів була, завдяки своїм гуманітарним завданням, одинока, що могла діяти в даній ситуації у Львові. Два члени УНРАД-и, віцепрезидент д-р Лев Ганкевич і д-р Володимир Охримович, що залишилися у Львові для оборони українського населення, рішили разом з головою комітету д-р Степаном Федаком, що Український Горожанський Комітет мусить поширити свою діяльність, занятися теж раненими і полоненими та взагалі виконувати завдання, що у воєнний час входять у круг діяння Червоного Хреста. Вістка про це рішення розійшлася скоро по Львові і знову зголосилися до праці жінки. Не було вже їх багато, всього кількадцять і здебільша молоді. Цеж був час облоги Львова і більшість не тільки жінок але й чоловіків просто боялася виходити на вулиці міста.

Ми, жінки, згуртувалися в секції У. Г. Комітету, що офіційно називалася „самаританська", але популярно „жіноча". У взаєминах з польською військовою а згодом цивільною владою ми виступали як „Український Червоний Хрест", хоча такий не бу затверджений ані нашим урядом, ані польською владою. Самочинно ми носили на рамені опаски Червоного Хреста з українською печаткою.

Головним і найбільше пекучим завданням нашої секції була моральна і матеріяльна опіка над раненими і полоненими українськими воїками, що лежали у львівських шпиталях. Перш за все треба було їх доживляти, через воєнні події шпиталі не були заосмотрені в харчі та всі ранені і хворі голодували, так як впрочім голодувало ціле населення міста.

1) О. Кузьма — „Листопадові дні", стор. 308-309.

В даний момент не було часу на формальности. Щоденник „Вперед", що почав виходити вже 1-го грудня 1918 р. подав у своєму звідомленні, що голова самаританської секції є Олена Косевич, а я секретарка, але ніяких зборів, вибору управи, засідань чи протоколів не було, а фінансами завідував голова Комітету д-р Федак. Всі члени секції були рівнорядні, всі спільно і жертвенно працювали. Були це: Дарія Старосольська, Софія Олеськів (Федорчак), Стефанія Пашкевич, Стефанія Рибчак, Софія Кобилянська (Охримович), Ольга Мриц, Кекилія Волянська (Ґардецька), Стефанія Яцкевич (Голіната), Люба Білобрам, Ольга Ґерета, Марія Голубець.[2])

Мушу однак згадати про одну помічницю з-поза комітету, що віддала нам неоцінені прислуги: „стару" Лєхову (ніхто не знав її імені), клясичний тип львівської перекупки з передмістя. Тому, що не було вже торговиці на ринку, кольпортувала „Вперед" а водночас була джерелом всіх вісток і то завжди правдивих. Завдяки свойому вигляді і личаківському говорі, вона могла вкрутитися там, де ми не мали доступу, перша знала про кожний транспорт ранених і полонених і до котрого шпиталю їх перевезли. Зокрема помагала нам дістати харчі, такі цінні та рідкі, як м'ясо і ярина. Звідкіля й як вона їх здобувала, легально чи нелегально ніхто не питався. (Пригадую собі, як раз принесла на плечах в мішку чвертку щойно зарізаної свині і не хотіла за те грошей). Всі ми були для неї „мої паннунці" але ми її респектували та кликали „пані Лєхова", що їй дуже імпонувало.

До двох тижнів члени самаританської секції сбійшли всі шпиталі, зладили списки ранених і хворих, що водночас були полонені і кожного дня ішли їх відвідати. Самозрозуміло, ми не обмежувалися тільки до харчів, приносили білля, цигарки, книжки, „Вперед", а перш за все „добре слово".

З харчами було тяжко, але ми сяк так давали собі раду. Було ще досить, захованих з австрійських часів „американських дарів", дещо діставали ми через Лєхову і від жертвенних мешканців передмість. По молоко, якого брак для хворих ми найбільше відчували, ходили щоденно молодші члени секції милями, майже під саму боєву лінію. (Сьогодня ще маю перед очима закутану, але до краю перемерзлу Цьопу Волянську з двома баньками молока в руках.)

На загал життя під час облоги Львова не було легке. Цілковита ізоляція і брак відомостей з-поза боєвої лінії, журба за близьких — а кожний їх мав — що були по українській стороні, дуже прикра і гостра зима, обмаль не тільки харчів але й палива, брак електрики а під час великих морозів ще й води, зовсім неосвітлені вулиці. Але це вже питоме людській вдачі, що вміє до всього привикнути, а зокрема ми, молоді, не прив'язували великої ваги до тих всіх невигод.

В перших кількох тижнях ми не мали перепон у відвідинах шпиталів. Одні не були ще в руках польської влади, другі були навіть вдоволені, що мають деяку поміч. Але згодом почалися труднощі, зокрема коли йшло про відвідини здорових полонених, приміщених у в'язниці „Бриґідки". Однак вже від початку грудня члени УНРАД-и увійшли в контакт з польською цивільною владою т. зв. „Ліквідаційною Комісією", що її очолював граф Скарбек та почали переговори в справі ранених і полонених українців у Львові і на заході. Переговори, апробовані урядом ЗУНР в Станиславові, закінчилися успішно підписанням умови в дні 1-го лютого 1919 р.

Текст цієї першої і одинокої умови між „обома воюючими сторонами" відносно взаїмної опіки над раненими, полоненими та цивільними інтернованими, зберігся разом з усіми протоколами переговорів у архіві покійного д-ра Ганкевича і ще за життя він дозволив мені передрукувати їх в журналі „Вісті Комбатанта" ч. 2, за 1962 рік.

Ще перед остаточним підписанням умови обі сторони погодилися на виїзд трьох українських і трьох польських відпоручниць Червоного Хреста для перевірки умовин в таборах полонених та інтернованих українців у Західній Галичині, а поляків в межах Західньої Української Народньої Республики:

Дня 23-го січня 1919 р. виїхали на захід як наші делеґатки: Дарія Старосольська, Олена Косевич і Софія Олеськів. Вони відвідали табори Домбє і Вадовичі під Краковом, де було разом около 6 тисяч українців та табір в Баранові, де перебували здебільша інтерновані інтеліґенти. В Кракові відбули конференцію з польським Червоним Хрестом і виготовили меморіял в справі жалюгідних умов в таборах. Делеґатки вернулися вечором 14-го лютого до Львова, але

2) Лев Ганкевич: „Жінки в Горожанському Комітеті"; Нова Хата, число II за 1934 р.

не мали часу звітувати в комітеті, тому, що застали доручення польської команди міста переїхати вже ранком чергового дня через боєву лінію до села Куровичі, де на них чекали польські делеґатки Червоного Хреста, щоби обмінятися враженнями і критичними заввагами. Так отже ми могли бачитися з нашими делеґатками тільки коротко перед виїздом, біля т. зв. „французького" готелю, де на них чекало вже авто польського Червоного Хреста з великим білим прапором (для охорони на боєвій лінії).

По виїзді Олени Косевич я обняла — знову без будь якого формального вибору — провід самаританської секції. Праця від 1-го лютого була вже постільки легша, що ми не мусіли торгуватися з польською владою а мали правильні перепустки і могли свобідно відвідувати шпиталі а навіть в деяких днях полонених в тюрмі. А втім наша діяльність не завжди покривалася із законами Червоного Хреста а перехрещувалася інколи з нелеґальщиною. При помочі д-ра Паньчишина нам вдалося зорганізувати акцію самочинного „звільнювання" із шпиталів деяких легше ранених полонених стрільців. Не дивлячись на риск, все йшло якось справно й успішно. Ми ділилися і чергувалися: одні дбали про доставу цивільних одягів, другі підшукували кватири, треті проводили „пацієнта" на його приміщення. В справі кватир знову помагала нам неоцінена Лєхова, вона мала зв'язки з каменичними сторожами і знаменито визнавалася котра хата є напевно безпечна. (В одному із моїх спогадів в „Жінці" я описала, як у Різдвяну ніч супроводжала раненого вояка на його кватиру).

Згідно з умовою з 1-го лютого і устійненим пляном українські делеґатки мали по провірці таборів польських полонених на території ЗУНР вернутися до Львова і разом з відпоручницями польського Червоного Хреста переїхати ще раз до таборів українських полонених в західній Галичині, тому, що число полонених та інтернованих українців було в десятеро більше від поляків в ЗУНР та умовини були куди гірші.

Цей плян ніколи не здійснився. Дві польські делеґатки захворіли в міжчасі на тиф і померли, а наші з одних чи других причин залишилися в Станиславові і до Львова не вернулися.

З ініціятиви д-ра Ганкевича, що був фактичним, політичним і громадським лідером українського життя у Львові, Рада Державних Секретарів ЗУНР в Станиславові переслала на руки д-ра Охримовича повновласть для мене з дорученням подбати про нову, спільну українсько-польську делеґацію Червоного Хреста для провірення умов в таборах на заході. Повновласть з дати 18-го березня 1919 р. за числом 284 звучала:

> „Просимо довести до відома дотичних польських властий, що Рада Державних Секретарів установляє п. Олену Шепаровичеву своєю уповновласницею для зносин з польськими властями в справах Червоного Хреста і для контролі договору між українською і польською стороною з дати Львів, 1. лютого 1919. За Раду Державних Секретарів підпис: др. І. Голубович в. р., печатка.

Не було легко склеїти нову делеґацію Червоного Хреста. Так з нашої, як і з польської сторони не було охочих і відповідних кандидатів. Після довгих переговорів устійнено вкінці склад делеґації, але вже тільки з трьох осіб: з українців крім мене був д-р Кирило Студинський а від поляків граф Владислав Дзєдушицкі.

„Українсько-польська місія Червоного Хреста" — так звучала її офіційна назва, 22-го квітня виїхала зі Львова до Перемишля в неогріваному, з побитими шибами переділі третьої кляси. В Перемишлі чекав на нас молодий, польський поручник, приділений нам до асисти (контролі). Він видав нам безплатні документи подорожі (зі Львова до Перемишля ми мусіли платити), подбав про добрий переділ вже першої кляси, в Кракові приділив готелеві кімнати і в чергових днях супроводжав нас по таборах. Продовж восьми днів ми виїздили кожного передполудня військовими автами по черзі до Домбя і Вадович, точно оглядали табори, перевірювали приміщення, пробували харч, говорили з людьми, записували всі браки і зажалення, інтервенювали в командах таборів та польському Червоному Хресті.

Я особисто мала ще дві „місії", що не дуже покривалися з моїм стажем делеґатки Червоного Хреста. Д-р Ганкевич підготовив мені зустрічі з деякими людьми, здебільша залізничниками для наладнання нелеґального переїзду наших полонених на Чехословаччину. З цього завдання я зуміла вив'язатися в цей спосіб, що переконала обох панів і польського поручника немов то я потребую довго спати і відбувала зустрічі між 7-ою а 8-ою рано. (На щастя, панове спали в іншому готелі). — Другу місію, зв'язану частинно з першою доручив мені голова У. Г. Комітету

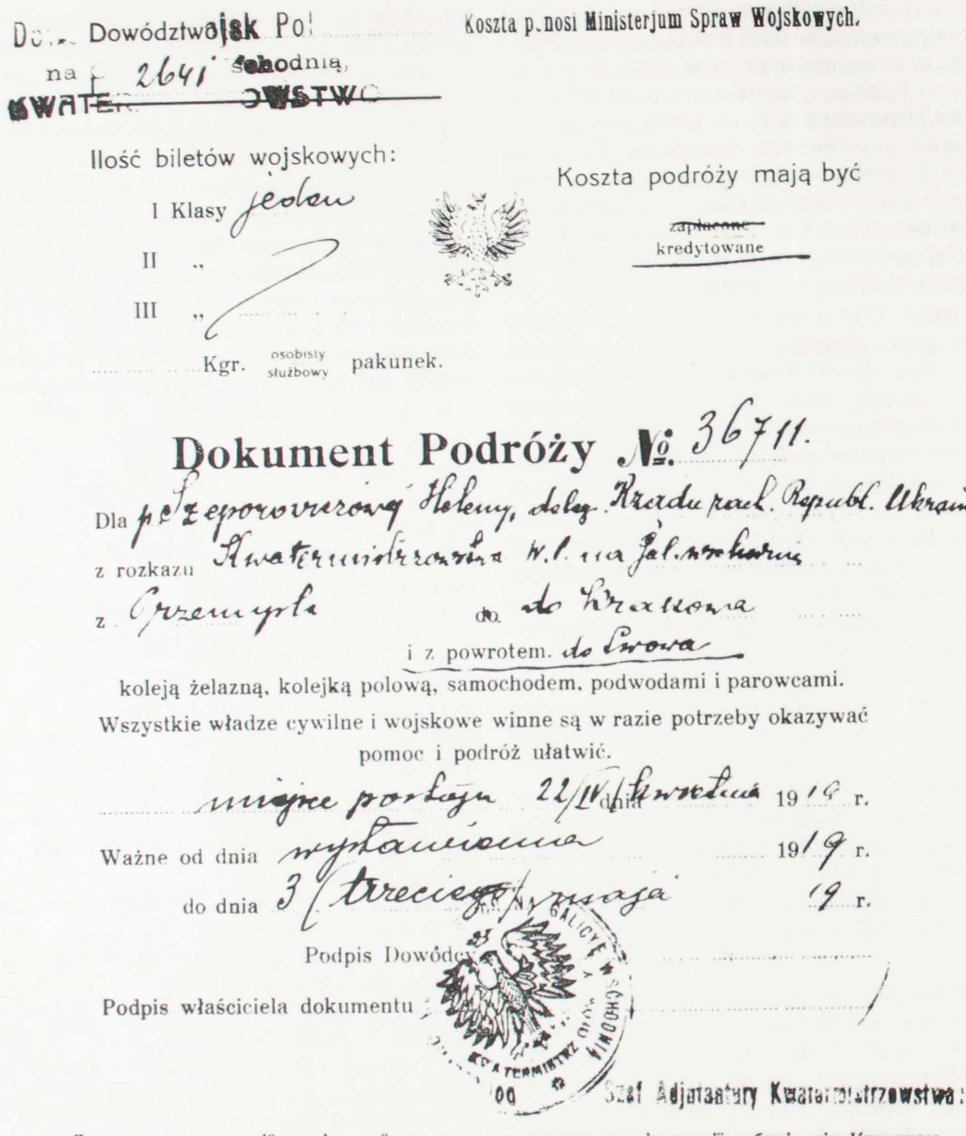
Do... Dowództwo Wojsk Pol... na ... 2641 Wschodnią,
KWATER... ...OSTWO

Koszta ponosi Ministerjum Spraw Wojskowych.

Ilość biletów wojskowych:

I Klasy jeden

II „

III „

...... Kgr. osobisty / służbowy pakunek.

Koszta podróży mają być ~~zapłacone~~ kredytowane

Dokument Podróży № 36711.

Dla p. Szeporowiczówny Heleny, deleg. Rządu zach. Republ. Ukraińskiej

z rozkazu Kwatermistrzostwa W.P. na Gal. wschodnią

z Przemyśla do do Krakowa

i z powrotem. do Lwowa

koleją żelazną, kolejką polową, samochodem, podwodami i parowcami.

Wszystkie władze cywilne i wojskowe winne są w razie potrzeby okazywać pomoc i podróż ułatwić.

miejsce postoju 22/IV dnia kwietnia 1919 r.

Ważne od dnia wystawienia 1919 r.

do dnia 3 (trzeciego) maja 19 r.

Podpis Dowódcy

Podpis właściciela dokumentu

Szef Adjutantury Kwatermistrzowstwa:

Документ в польській мові з поїздок авторки спогаду для інспекції таборів під Краковом.

д-р Федак: я дістала від нього сто тисяч австрійських корон (ще не були здевалюовані) в банкнотах по тисячі, щоб їх роздати в таборах. Гроші я пересувала з моєї кишені до кишень полонених так зручно, що ані оба делеґати, ані польські власти цього не запримічували. Скільки полонених вивтікало з таборів по моїм побуті в Кракові — не знаю.

По повороті до Львова я застала представника Червоного Хреста д-ра Фріка, що мав завдання наладнати виміну полонених. Тому, що ця справа не була з'ясована в умові з 1-го лютого, я звернулася до нього, як представниця уряду ЗУНР з проханням о поміч. Він віднісся незвичайно прихильно до справи українсько-польської виміни полонених і при його помочі нам вдалося устійнити дату і місце виміни: залізничу станцію Хирів. На жаль, поляки не дотримали умови, хоча вона була під протекторатом міжнародного Червоного Хреста. Наш військовий поїзд привіз до Хирова польських полонених, але не дочекався поїзду з українцями, що буцім-

Почесне відзначення

Дня 28-го березня 1968 року Брентфордська Жіноча Рада на своїх річних зборах відзначила пані Марію Іванець, надавши її почесті членки на ціле життя. Того дня пані Л. Ліверс, корес. секретарка Ради вручила пані Марії Іванець, за її довголітню працю цертифікат і шпильку — емблему членства Жіночої Ради на ціле життя.

Пані Марія Іванець не тільки що працювала при відділі Жіночої Ради у Брентфорді, вона була одною з оснувательок відділу Союзу Українок ім. Лесі Українки в 1949 році, який опісля увійшов в члени Брентфордської Жіночої Ради.

Від часу оснування відділу Союзу Українок у Брентфорді, пані Іванець була довший час його головою, опісля секретаркою, була також головою провінц. екзекутиви на східну Канаду і вже кілька років вона постійно займає якусь позицію в провін. екзекутиві.

В 1955 році відділ Союзу Українок Канади в Брентфорді вступив до місцевої Жіночої Ради. Від того часу пані Іванець була кілька років заступницею голови Ради, а останніх кілька років займала позицію касієрки.

Надаючи почесне відзначення пані Іванець, пані Ліверс сказала, що це перша жінка з іншої

Пані Марія Іванець, зправа, одержує грамоту і шпильку-емблему.

організації, яка дістала таке відзначення в місті Брентфорді.

Такі відзначення свідчать, що українське жіноцтво працює в різніх ділянках громадського життя в Канаді, на добро цієї країни та на славу українського народу.

Нам приємно вітати пані Іванець з її досягненнями та бажаємо їй ще дальших успіхів.

Приятель

то був спізнений (а час переїзду через боєву лінію минав).

По переході нашої армії й уряду за Збруч самаританська секція перестала існувати а основано правильний Український Червоний Хрест, ьже як краєву установу, тому, що ціла Галичина була окупована поляками. Тепер вже все відбулося формально: загальні збори вибрали президію, на голову старого „гофрата" Олександра Барвінського (приємливого для поляків), містоголовою став д-р Паньчишин, а секретаркою Олена Косевич. З початком вересня управа Українського Червоного Хреста доручила мені ще одне, останнє завдання: поїхати до головної квартири міжнароднього Червоного Хреста у Відні, де урядував д-р Фрік як представник на східню Европу і разом із о. С. Сембратовичем переговорити ще раз справу виміни полонених. Д-р Фрік і тим разом віднісся дуже прихильно до наших прохань, але на жаль не міг нічого зробити: в дуже короткому часі вмер як ще одна жертва плямистого тифу.

— — —

Продовж тих 50-ти років я занімала ріжні громадські пости, але ніяким не горджуся так, як тим з 1919-го року. Всі документи з тих часів я зберігала як найбільшу цінність і перевезла їх щасливо через всі кордони еміґраційної мандрівки.

Урядове назначення для Марії Вавриков

Стерлінґ Лайон, „етторні дженерал" Манітоби, оголосив 30 серпня назначення пані Марії Вавриков з Вінніпеґу на становище запасного судді в справах родинних і неповнолітніх. На це становище заприсягнув її суддя Геролд Ф. Ґайлс.

Пані Вавриков могтиме далі провадити свою адвокатську практику. З нею працює адвокат Оґаренко.

Пані Вавриков покінчила студії права в Манітобському університеті і була першою українкою в Канаді, що здобула професію правника. В 1965 році її наділено титулом Q. C. Спершу мала адвокатську канцелярію в Ґімлі у Манітобі, але згодом відкрила практику в Вінніпезі. Вона є активною діячкою, головно в католицьких організаціях.

Ярослава Кіналь

ДЕЩО ПРО ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО

Ми часто маємо до діла з предметами домашнього вжитку, не звертаючи уваги на це, що до створення їх, треба було вложити багато праці та досвіду. Щоб предмет удосконалити потрібний досвід попередника, та дослідна праця над практичністю та принадністю кожної речі, коли йдеться про ринок збуту. Ми, можливо навіть не призадумуємось над тим, що горнятко, з якого п'ємо вранці нашу каву, крісло, на якому сидимо, авто, яким їдемо — перейшли велику фазу навіть наукових дослідів від початку їх ідеї до конкретного виду, в якому вони появляться на ринку.

Продуцентові, що витворює якийнебудь товар,йдеться про те, щоб його продукт був кращий за інший, тобто, щоб побив конкуренцію. Тому цей продуцент затруднює багато людей, які працюють над новими речами і над удосконаленням старих. Першу роботу виконує артист-пляновик, який має творчу ідею. Цей артист звичайно пройшов вишкіл, індустрійного мистецтва, бо лінія, вид, краска — необхідні елєменти, з якими він мусить мати до діла. Дальше, практичність і витривалість та економія, це елементи, з якими вже мають до діла інші спеціялісти. Одначе естетичного елементу не можемо ніколи поминути, бо смак теперішньої людини, інший ніж був кільканадцять років тому.

Але помимо того, що всі речі, які купуємо — мусять нам подобатися і звичайно працює над ними якогось виду артист; не назвемо ще звичайного горнятка, крісла, стола, писальної машинки — предметами прикладного мистецтва. Можливо, що під цю категорію міг би попасти перший оригінальний модель, який створив артист пляновик. Одначе коли це горнятко, кристальна ваза, (хоч би й чудова) різблене у фабриці крісло, гарна лямпа буде витворене у тисячах екземплярів — перестає мати назву прикладного, або ужиткового мистецтва, бо артист та його праця вже відійшли набік а залишилася репродукція, де звичайно машини заступають творчі руки людини.

Отже тепер можемо означити те, що буде підпадати під назву „прикладного мистецтва." Перше, це людина-артист, який мусить мати ідею; друге він її виконує своїми руками, уживаючи часом допоміжних машин, як ткацького або гончарського станка, токарської машини та інших інструментів. Третє, ця річ є унікальна, цебто одинока така у світі, бо не є можливим створити руками таку саму річ. Ужитковість даної речі є квестіональна, бо витканий обрус може служити для накриття столу під обід, або для чистої прикраси, таке саме керамічна ваза. Одначе найважніший елемент це вимоги естетичні — такі самі, якими керується артист чистого мистецтва, де є захована гармонія ліній, красок і форми.

Естетична краса предметів домашнього вжитку, краса і багатство предметів, що підпадають під категорію прикладного мистецтва, свідчать про культуру народу, який їх творить. Ми зокрема захоплюємося чудовими речами, що походять зі Скандинавських країв. Культура цих народів стара і предмети домашнього вжитку все удосконалюються, бо над ними працює вишколений і витончений в смаку артист. Але і примітивні народи мають чудові вироби і чим вони кращі, тим інтелігентніший є цей нарід, нераз помимо того, що цивілізація ще до нього не дійшла і не зіпсувала його смаку. Цивілізація у цьому випадку є двосічний меч: може посунути вгору культуру певного мистецтва, або зіпхати вдолину. На сторожі цього, звичайно, стоїть наука, слово, досліджування та вроджена культура даного народу.

Пригадуємо собі останню виставку в Монтреалі. Кожен, навіть діти знали, котрий павільон найкращий, де були речі правдивої краси, або в деяких випадках чистої науки, а де була халтура, барахло, тандита. Народи, навіть поневолені могли створити і прислати речі неправдоподібної краси й неімовірної вартості, коли брати до уваги елємент часу потрібного до витворення даної речі. Пригадаймо Чехословацький павільон. Ще й досі сняться міріядні тканини виткані на ткацьких варстатах, або скляні дива. Речі, які вже переходять в категорію чистого мистецтва, така їх оригінальність, краса і неповторність.

Тепер над тим, мусимо застановитися хто витворює такі речі домашнього вжитку, які одначе підпадають під категорію прикладного мистецтва.

1. Можуть це бути навіть невчені, неграмотні люди, які навчилися цього діла від своїх батьків. Тут вони можуть бути, або ремісники або артисти. Роблять напр. багато звичайної

посуди з місцевої глини, роблять теж цеглу, це ремісники і такі, які розписують також цю кераміку, яку зробили і, як знаємо, навіть у нашу історію мистецтва перейшли імена килимарів, або гончарів. Це й є сільські невчені, артисти прикладного мистецтва.

2. Навідворот до невченого артиста — є артист, що вчиться в школах і трактує цей фах, як науку, досліджує старе, творить на цих зразках (не відроблює) але і йде вперед по всім можливостям науки і досліду. Нічого не стоїть на місці, люди експериментують і доходять до нових висновків, стараються, щоб твори їх духа і рук були кращі. Ці люди лучаться в організації, роблять виставки, вчаться один від одного і так все росте.

3. В соціялістичних державах є артілі, або кооперативи, де члени можуть поділятися зиском. Такі артілі можуть мати піддержку держави, але держава тоді ставить вимоги, напр. килим в честь жовтневої революції мусить бути виконано на таку і таку дату.

4. Аматори, або як тут їх називають — люди, що мають гоббі, часом без глибшої фахової підготовки.

В Америці і Канаді та взагалі у вільному світі — є великі скількості людей, які займаються виробом предметів прикладного мистецтва. Ці гоббїсти дуже часто не дбають про ринок збуту, вони часом стають професіоналістами, коли йдеться про їх глибше зацікавлення та знання здобуте на курсах з книжок та періодиків, які виходять масами та мають часом дуже глибокий науковий зміст. Майже при кожній середній школі в ЗДА є курси, де дорослі навчаються різних предметів, а також і цих що плекають ужиткове мистецтво. Знання американської публіки в цьому напрямі є досить поширене. Треба згадати, що університети і каледжі видають дипломи для індустріяльного мистецтва; є університети, де навчають напр. тільки кераміку. Масачусетський Інститут Америка, найкраща технічна школа має теж відділ керамічної Хемії. Під час літа по різних осередках відбуваються сконденсовані семінарі для ткацтва, кераміки, ювілерних виробів, предметів зі скла, скіри, лози, малої і великої скульптури, й ін. Відбуваються з'їзди і демонстрації та місцеві і регіональні та крайові виставки з нагородами і вирізненнями. Часто такі з'їзди чи курси є спонзоровані університетами.

Як ці справи виглядають у нас?

Український нарід має велику традицію і культуру у цьому напрямі. Ми мали чудові килими, різьби, ткацькі вироби, гончарство, ювелірство, (чудові речі ще з княжих часів) мозаїку і емаль. Чудово пошиті і вигафтувані кожушки й сіраки, прегарні гердани, виплетені взорами пончохи, (капчур) писанки, кахлі, дерев'яні вироби прикрашені білою різькою і випалюваними візерунками, а мальовані стіни та комини ще й досі не сходять нам з пам'яти. До того треба додати чудові вишивки і писанки, які перенеслися за океан і тут знайшли собі, так як і ми, право громадянства і здобули широкий розголос. Це прикладне мистецтво витворив нарід, з покоління в покоління і тому називаємо його народнім мистецтвом.

Яка доля цього мистецтва на рідних землях? Я думаю, що про це навіть не треба багато говорити. Щоби творити щось — треба мати на це час і засоби. Люди, які працюють в колгоспах, не мають ані часу, ані сили ткати плахт, мережати сорочок. Для цього треба ще теж сирівцю. На тканини треба заполоччі, ниток, вовни на килими, срібла на хрестики і сережки, глини. Все знаціоналізоване, а як хтось сіє трохи льону, то напряде ниток на просте полотно, щоб обігнати домашні потреби. Нитки, які там можна купити в кооперативах, гіршої якості то, якщо вишивають — вишивають нитками, якими попало. Тому занепав смак і краса наших стилевих вишивок і тканин.

Дещо виробляють артілі на швидку руку, і це є радше імітація народньої творчості, а не народня творчість. Бачимо імітації плахт — блискучими нитками, машинової продукції, або перетикуванням на простому полотні. Вийшли (що добре) чудові книжки з коліровими знімками наших чудових народніх строїв, кераміки, металевого мистецтва й ін., і це бодай збережеться як заповіт для грядучих поколінь. Також музеї зберігають деякі неоціненої вартості речі.

А що можемо найти у вільному світі, випродукованого людьми, що навчилися чогось тут, або принесли це знання з дому. Підімо до наших базарів і побачимо. Є дещо з вишивок, писанки, які загубили свою символіку, полякеровані, для масового збуту, різблені кольоровані рами та альбоми і безчисельна маса „вишиваної" порцеляни згл. фаянсу. Це репрезентує нас на міжнародніх виставках і цим обдаровуємо себе і щогірше — чужих. Чужинці, до речі, добре розуміються, що є народне мистецтво, знають процеси його витвору. Народне мистецтво творить народ; воно має свої етногра-

ЗВІТ ПРОВІНЦІЯЛЬНОГО З'ЇЗДУ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ

За президіяльним столом сесії Союзу Українок — пані О. Сушко зправа пришпилює корсаж голові Союзу Українок Канади пані Лесі Хорош-Ґреґорі.

Провінціяльний з'їзд складових організацій СУК, ТУС, СУМК, відбувся в днях 30-го, 31-го серпня, та 1-го вересня, 1968 р. в місті Гамілтоні, Онтаріо. З'їзд розпочався в п'ятницю вечером чайним прийняттям Східньої Екзекутиви Союзу Українок Канади для делегаток і гостей. Офіційне відкриття з'їзду і перша спільна сесія складових організацій СУК, ТУС, СУМК почалася в суботу 10 год. ранку в залі Собору св. Володимира.

Окрема сесія Союзу Українок Канади відбулась в шкільній авдиторії при Соборі св. Володимира в 2 год. пообіді, при гарно вдекорованому столі, спеціяльно пошитим обрусом, де на тлі синього полотна відбита емблема Союзу Українок Канади. Обрус затримається для Східньої Екз. СУК і буде переданий наступним Екзекутивам. Пошили обрус пані Кіт і добр. Федак.

Сесію офіційно відкрила голова Схід. Екз. пані О. Сушко, вітаючи на з'їзді ред. пані Н. Когуську. Домініяльну голову Союзу пані Л. Хорош-Ґреґорі, добродійок, делегаток і гостей. Молитву провів Всеч. о. Глуханюк з Ватерфорду. Вшановано пам'ять членок тих, що відійшли від нас однохвилинною мовчанкою. До складу президії ввійшли слідуючі особи; Голова Схід. Екз. пані О. Сушко, ред. Н. Когуська, домініяльна голова Союзу пані Л. Хорош-Ґреґорі, голова місцевого відділу ім. „Лесі Українки" пані Пилипюк і присутні добродійки. Секретарювали доб. Дебрин і Надія Пенюк. До номінаційної комісії обрані минулорічним з'їздом А. Кіт, пані Козак, Віра Сіренко. На цьогорічному з'їзді доповнено комісію добираючи пані Степову і пані Телегу. До резолюційної комісії вибрано на засіданні Схід. Екз. СУК. добр. Федак, Г. Мельник, доповнено комісію на з'їзді ред. Н. Когуську, А. Дутчак, А. Євчук. Звіти діяльности урядниць Схід. Екз. були надруковані і вручені делегаткам.

Голова пані О. Сушко подала усний звіт діяльности. В своїм звіті пані Сушко подякувала членкам Схід. Екз. за співпрацю, та висловила признання секретаркам, пані Грицик, Н. Пенюк та касієрці пані Погорецькій. Далі пані Сушко дала перебіг праці за минулий рік, „Нашу працю — сказала пані Сушко, — ми старалися перевести на високому культурному рівні. Перший раз на Сході Канади влаштовано „Драматичний Фестиваль". Постановлено на нашій першій конференції скріпити нашу родину СУС, та відбути спільні відвідини по відділах". Пані О. Сушко поділилась своїми враженнями, та завважами з спільних відвідин. Висловила подяку Східнім Екзекутивам ТУС і СУМК за гарну співпрацю.

Голова Музейного Комітету пані Вахна дала обширний огляд музейної праці. Про стан журнала „Промінь" і потребу фінансової піддержки говорила пані ред. Н. Ко-

---

фічні особливості і володіють ним правила, накинені — традицією, місцевими умовинами, та правила, що володіють даним матеріялом: напр. червону глину не можна випалювати при дуже високій температурі, на ткацькому варстаті, що має лиш дві рами неможливо простим способом ткати скомплікованих узорів і т. п. І не є це українське народнє мистецтво, малювання мисок на т. зв. молдах, готових відлитих формах.

Ми є бідні, ніхто не дає нам ніяких субсидій, не дбає про створення шкіл, де молодь могла б основно і глибоко досліджувати нашу етнографію, наше народнє мистецтво і не лише вчилася про це, але і вчилося цього. Бо ми дійсно маємо велику культуру нашого прикладного мистецтва але ми дуже потребуємо розвивати розуміння, того, що має дійсну правдиву вартість, а що є тандитою, емітацією, барахлом.

гуська. Пані Когуська сказала, що коли наш журнал матиме фінанси, він стоятиме на кращому у змісті рівні. При цім підкреслила конечність кожної членки Союзу стати передплатницею журнала. Посилаючи святочні поздоровлення через журнал, давати в формі подарунків, щоб в своїм звіті кожний відділ подав пожертви на журнал. На кінець свого слова пані Когуська подала за приклад відділ ім. „Лесі Українки" в Гамілтоні, який висилає кожного року з Різдвяного Чайку $40.00 на журнал.

Слідували привіти делегаток. Щоб мати більше часу для групових дискусій, ухвалено Східньою Екзекутивою, щоб делегатки давали письмові привіти. По закінченні звітів і привітів відбулася групова дискусія на тему „Куди ми йдемо".

Дискутантів поділено на п'ять груп, пані, що під їх проводом велись дискусії в кожній групі: пані Васильців, А. Євчук, М. Телега, С. Олійник, доб. Ференсів. Кожна група мала готові надруковані питання на різні теми; щоб осягнути стан нашої організаційної праці на Сході Канади і почути думки і сугестії делегаток, для покращення і підсилення нашої праці.

Після відбутих дискусій референтка кожної групи прочитала підсумки. Подаємо кілька головних точок.

1. Чи членки добре ознайомлені з статутом Союзу? Щоб обзнайомити членок з статутом, треба реферувати справи статуту на зборах.

Як поглибити зацікавлення наших членок в культурних цінностях нашого народу, наших звичаїв і традицій? Звернути більше увагу на загальне мистецтво та літературу по

Світлина з Вишиваного Балю. Зліва направо: Сумківець п. Д. Лайчук, пані А. Кіт і пані О. Сушко.

відділах.

3. Яким способом заохотити молодих мамів навчати своїх дітей української мови?

Говорити в своїх домах українською мовою, та підкреслювати гордість за двомовність.

Світлина учасниць делегаток і президії з'їзду: Перший ряд зліва направо: пані Д. Погорецька, добр. П. Федак, пані: Н. Пенюк, Л. Хорош-Ґреґорі — голова Союзу Українок Канади, Орися Сушко — голова Пров. Екзекутиви, Н. Когуська. А. Євчук, І. Вахна. Другий ряд: Галина Мельник, Г. Дибко, А. Кіт, В. Сіренко, О. Смильська, Е. Степова, М. Пилипюк, М. Колодій, К. Коропецька.

Членки висловили велике вдоволення з цих окремих дискусій, бо кожна мала нагоду подати свої завваги та сугестії. Точний підсумок цих завваг і сугестій буде переданий Центральній Управі для розглянення. Пані Кіт член номінаційної комісії прочитала листу, яку сесія одноголосно приняла.

Голова — пані О. Сушко, уступивша голова — пані А. Євчук, перша заступниця голови — доб. Федак, друга заст. голови — В. Сіренко, третя заст. голови — М. Пилипюк, четверта заст. голови — Ґ. Лазарович, рекордова секретарка — Н. Пенюк, кореспонденційна секр. — А. Грицик, касієрка — Д. Погорецька, референтка журнала „Промінь" — І. Степова, організаційна референтка — М. Іванець, референтка СУМК — А. Кіт, культурно освітна реф. — Г. Козак, представниця на Квебек — Г. Мельник, представниця до Інституту — К. Коропецька.

Музейний Комітет: голова — І. Вахна, заступниця голови — М. Буряник, секретарка — А. Євчук, касієрка — М. Колодій, член — О. Смильська.

Контрольна комісія — А. Парсонс, Г. Дибко, К. Коропецька.

Сесію закінчено відспіванням „Де згода в родині".

В суботу ввечорі відбувся „Вишиваний Баль" на який прибуло поважне число наших членок, молоді СУМК та гостей. Багато наших членок і СУМКівок прибули у вишиваних сукнях а мужчини і молоді хлопці СУМКівці у вишиваних сорочках.

СУМКівці гарно удекорували залю в українському стилі.

Вишиваний баль відбувся дуже успішно та викликав багато зацікавлення.

Спільна пленарна сесія СУС

Неділя 1-го вересня, 9.30 — Служба Божа, 1:30 спільний обід, що його приготовив відділ ім. „Лесі Українки" при Соборі св. Володимира. Пані О. Сушко представила головну доповідачку ред. пані Н. Когуську. Тема доповіді; „На перехресті доріг".

Це була ділова, обдумана й актуальна доповідь про сучасні питання нашого життя.

В неділю по обіді відбулася панельна дискусія на тему; „Молодь". Ціль цієї дискусії була, щоб розглянути проблеми, які виринають в нашій праці з молоддю і знайти певні способи до розв'язання їх. В цій дискусії, якою керувала пані О. Сушко взяли участь слідуючі особи, всі нам відомі як спеціялісти в своїх професіях чи становищах в громадах і організаціях. Пані Г. Мельник з Монтреалу, домініяльна референтка молодшого відділу СУМК, яка була нагороджена урядом золотою медаллю з нагоди Століття Канади. Пан І. Керніцький з Виндзору, голова Східньої Екзекутиви СУМК. Адвокат Є. Федак з Гамілтону, та доктор Р. Слюзар з Куксвил.

Всі присутні висловлювали задоволення з цінних думок і дискусії та просили повторювати подібну точку на наступних з'їздах.

В неділю вечером відбувся величавий концерт силами СУМК-у Східньої Канади. В програму концерту входили окремі виступи деяких відділів, а саме; народні українські танці, дуети, фортепянове соло, та спільний хор СУМК, в супроводі ансамблю бандуристів під мистецьким керівництвом пана Цюри.

Надя Пенюк,
рекордова секретарка

УНІВЕРСАЛЬНА ДЕКЛЯРАЦІЯ І МІЖНАРОДНІ УГОДИ

„Цього року права і свобода людини стали головними і реальними питаннями в кожній країні світу. Фактично ми помічаємо результат Міжнародного Року Прав Людини."

Так проголосила Генеральна Асамблея при Об'єднаних Націях з нагоди святкування 20-річчя Універсальної Декларації Прав Людини, яке припадає 10-го грудня 1968 року.

З тієї нагоди Об'єднані Нації звернулись з проханням до всіх країн, щоб впродовж цього цілого року побільшити зусилля на відтінку прав людини, переглянути державні закони в цілях поліпшення рівня прожитку населення і провести масову програму для ознайомлення народу із значенням Універсальної Декларації.

Концепція Універсальної Декларації

Права людини можна визначити, як конечні потреби для вільного і повного розвитку людської особистости для порядного життя в суспільстві. Належні права лише тоді правильні, коли вони закріплені в державні закони і тим способом є ґарантовані.

Така концепція про права людини проявлялась в ріжних формах нераз століттями. Видатні державні мужі робили досліди, підносили людські права, і часто давали провід проти гноблення і нехтування належної людині, чи народові свободи. З часом багато країн установили закони в користь свого населення, які увійшли і закріпились також у традицію.

На універсальні рівні права людини в нашій ґенерації увійшли в життя закони під керівництвом Об'єднаних Націй. Ці універсальні права визначені в Універсальній Декларації, яка мала свій початок після другої світової війни. Траґедії війни, брутальні акти і жахливі повоєнні наслідки стали причиною обурення народів цілого світу. Цей настрій прискорив установу Об'єднаних Націй до діяльности. І так представники різніх країн зобов'язалися до боротьби з жахливими і нелюдськими порушеннями прав і свободи людности в деспотичних країнах. Вони рішили установити універсальне визнання прав і свободи людини та захистити її законом для майбутніх поколінь.

При Об'єднаних Націях назначено Комісію Прав Людини, яка з часом свого покликання негайно почала плянувати відповідний проєкт та

оформлювати текст декларацій. Основно Універсальна Декларація базується: Удосконалювати внутрішні права для кожного члена світської сімї на принципі, що „всі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідности і своїх правах", (параграф 1).

Ґенеральна Асамблея проголосила Універсальну Декларацію Прав людини 10-го грудня 1948 року як: „завдання до виконання, до якого повинні прагнути всі народи і держави". Це був історичний день для всього людства і здійснення нових надій на краще майбутнє. Тепер Декларація вже перекладена на понад 60 ріжних мов світу.

Скорочений начерк тексту Декларації

„Декларація складається з 30-ти параграфів і визначає різні права і свободу для кожного, незалежно від раси, кольору, статі, мови і релігії (параграф 2). Параграфи від 3-го до 21-го визнають цивільні і політичні права, що вже увійшли в традицію у демократичним країнах, а саме:

— Право до життя, свободи і забезпечення своєї особи.

— Ніхто не повинен бути в рабстві і зазнавати тортур.

— Всі однакові перед законом в державі і, коли треба, мають право до судового розгляду.

— Всім належиться право вільної думки слова і релігії, право асоціяції і асамблеї.

— Всі мають право брати участь в управлінні своєї країни, через голосування і мають доступ до державної служби.

Параграфи 22-28 виступають понад традиційні права і визнають соціяльні, економічні та культурні права, які тепер уважаємо необхідними для завершення основних прав:

— Кожна людина має право для служби без жодної дискримінації і всім належиться рівна платня за рівну службу.

— Кожна працююча особа, має право заробляти на гідне утримання своєї сім'ї, на здоров'я, відпочинок і освіту.

— Кожна людина має право брати участь в культурнім і науковім житті суспільства.

Параграф 29 виразно висловлює, що привілеї прав у суспільстві потягають за собою певні зобов'язання від кожного і кожна одиниця повинна поважати права і свободу інших членів, повинна дбати про забезпечування загального добробуту, моралі і порядку в суспільстві.

Така сфера прав і свободи закріплені як державні закони в різних країнах світу.

Міжнародні угоди

Універсальна Декларація не є міжнародним законом, вона лише унормовує спільну форму. Проте вона зробила поширений вплив на всі народи і досягнула статусу світового визнання, як авторітет прав людини. Її вплив видимий в законах і конституціях нових країн, які повстали як незалежні після другої світової війни та в міжнародніх угодах і конвенціях.

Одначе Об'єднані Нації з початком оформлення Декларації передбачували, що її конечно піддержати додатковими міжнародніми угодами. Очевидно, що не всі країни додержуються ідеалів Декларації і полагоджують свої внутрішні справи без жодної уваги на ідеал людських прав і свободи. Тому то ще в 1947 році Комісія Прав Людини рішили устаткувати Хартію Прав Людини у трьох секціях, а саме:

— Універсальну Декларацію Прав Людини.
— Міжнародню угоду економічних, соціяльних і культурних прав (19 підписів).
— Міжнародню угоду цивільних і політичних прав (18 підписів).

Декларацію комісія скоро опрацювала, одначе над угодами працювала постійно через 18 років, бо вони більш ускладнені і вимагаючі. Генеральна Асамблея прийняла обидві угоди 16 грудня 1966 року.

Міжнародні угоди містять в собі подібні до декларації права і вони стосуються лише специфічних прав, ясніше визначені і більш детальні. Вони різняться від декларації тим, що під „міжнародним законом" вони являються зв'язковими між країнами, які закріплять їх своїм підписом. Такі країни зобов'язані устаткувати постанови угоди у свої державні закони. Обидві угоди також включають постанови на міжнародні засоби для огляду їх поступу у зобов'язаних країнах. Покищо це виконується і звідомляється до Комісії Прав Людини. Міжнародні угоди ще не ввійшли в життя, обидві потребують ратифікації 35-ти країн.

Багато інших міжнародніх конвенцій з специфічним правом увійшли в життя після декларації, як Міжнародня Конвенція для запобігання перед ґеноцидією (народовбивством) 1948 р. підписало 71 країн, Конвенція Політичних Прав Жінок 1952 року підписало 55 країн. Міжнародня Конвенція Виключення Расової Дискримінації в 1965 році підписало 18 країн. Міжнародні конвенції прискорюють унормування їх прав в різних країнах і тим способом допомагають і підсилюють їх декларацією.

Заходи Об'єднаних Націй для підвищення прав

Від самого початку ухвалення декларації Об'єднані Нації безперестанно працюють в напрямі відповідних заходів, які б остаточно довели до здійснення гарантії основних прав і свободи для всіх народів. Досі вже багато зроблено в цім напрямі. Безперечно, що впродовж 20-ти років декларація виявила важливий вплив на всі народи, проявилось пробудження в народів до прав і свободи кожного. Агенція ЮНЕСКО багато причинилась до підвищення прав людини через поширення освіти, через різні заходи зроблені з іншими агенціями, для реалібітації в нерозвинених країнах. Вона також турбується, щоб сприяти визнанню світової сімї народів, що в основі права і свобода близько споріднені з миром у світі і що їх конечно захистити. Установи завжди знаходяться в ролі миротворців між націями. Взагалі все правління при Об'єднаних Націях спрямоване на поліпшення рівня прожитку для всіх народів і для налагодження миру у світі.

Щоб додержуватись мети Міжнародного Року, Об'єднані Нації улаштували Міжнародню Конференцію в Тегерані навесні цього року, щоб перевести огляд поступу в різних країнах і заслухати звідомлення. Конференція відзначалася тим, що була перша того роду, де були присутні загально члени держави, представники уряду, країн і делеґати та добровільні глядачі організацій. Всі вони сподівалися, що конференція такої величини ефективно досягне мети Міжнародного Року Прав Людини і, можливо, прискорить реалізацію дружнього мирного співіснування між націями.

Ми живемо у світі, де знаходяться економічні нерівности, різні ідеології, різні релігії і вірування та раси. Безперечно, що в такім світі бачимо ще недостачі, сильне напруження народів і широкі порушування людських прав та свободи. А нехтування людських прав повинно турбувати всесвітню сім'ю народів. Одначе остаточне здійснення зусиль Об'єднаних Націй в цім напрямі залежить від ставлення Членів-держав до всіх Міжнародніх угод і від затвердження таких угод кожної країни. Це є остаточне завдання кожної країни, які перш всього повинні спрямувати свою працю для розв'язування внутрішніх проблем відносно прав людини своєї країни. А останнє та не менш важливе, це завдання також кожного члена даного суспільства.

Заходи Канади для підвищення прав людини

В нашій країні також спостерігаємо різні людські проблеми, як: рівень прожитку, індіяни і ескімоси, неспокій і домагання французів двомовности і двокультурности, мовні і культурні прагнення етнічних груп, щоб зберегти свою ідентичність і проблеми бідноти.

Через останніх кілька років уряд Канади прослідже огляд державних законів, розглядає різні зміни для поправок — це все для підвищення прав людини у своїй країні. Ця праця виконується почерез комісії, такі як „Б і Б", Комісія Статуту жінок і Комісія Прав Людини. Міністри вже запропонували зміни в деяких законах, як розводові, контроля народжень, питання помешкань, індіяни, убогість. Питання зміни в структурі канадійської конституції, також в прогресі та в закріпленні канадського „Бил оф Райтс" у конституції.

Ми зближаємось до 20-го ювілею Універсальної Декларації Прав Людини і ми також маємо зобов'язання супроти нашого суспільства, як подає 29-тий параграф декларації. „Кожна людина повинна починати працю в меншім колі, в спільноті, при організації. Конечним є прочитати і росповсюджувати Універсальну Декларацію для її основного ознайомлення. Тоді можна розглядати розмір в поступі прав людини у своїм оточенні: в сусідстві, в школі, при праці, в спільноті і організації. В подібних осередках кожний член має право сподіватися рівного ставлення, відношення й поваги до його гідности. Якщо спостерігаємо порушення основних правил, стараймося викорінювати їх і перемогти. В реальному розумінні Універсальна Декларація дійсно і безпосередньо спрямовує увагу на співвідношення членів суспільства і в цей спосіб керує життям."

Стараймось використати цей Міжнародній Рік Прав Людини для підвищення прав і свободи людини на кожнім кроці і тим ми виконаємо звернення Об'єднаних Націй.

Анастасія Тріщук,

референтка міжнародніх справ

Reference:

The United National Human Rights

Видання Об'єднаних Націй.

PROMIN

Vol. IX, 11 ENGLISH SECTION November, 1968

An historian's objective evaluation

THE UKRAINIAN STORY IN CANADA

by Cornelius J. Jaenen

Ol'ha Woycenko: The Ukrainians in Canada (Winnipeg: Trident Press, 1967), Canada Ethnica series, Vol. IV, Pp. XV, 271.

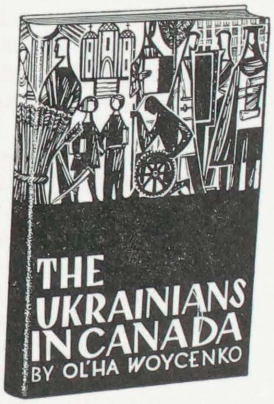

Books and articles on the Ukrainians are not scarce. Though a few of these are of good quality, the present work under review is in a class by itself. As an individual involved in the community of people about whom she writes, deeply concerned about integration of a minority group into the mainstream of national life without at the same time losing its uniqueness and identity, Ol'ha Woycenko has given us a work which at last tells the Ukrainian story in Canada. It should be compulsory reading for every high school senior and university undergraduate in History. It is to be hoped the general reading public will pick up this little volume — to do so means not setting it aside until it is read for the tale it tells is human and vibrant.

My initial reaction to this volume is that it is enlightening. I am in the habit of employing two criteria when judging a book of this type: first, I question where the author stands: then, I ask how the author holds his light to the subject. There is no doubt that Mme Woycenko stands well-versed in the history, culture, and also the daily life (with its aspirations, frustrations and achievements) of the Ukrainian community. There can be no doubt that from this vantage point she holds up her light to reveal not only what is praiseworthy, shedding light as she does so on much that too often passes unnoticed, but also what could be improved upon. A realistic work which shows the group's strengths and weaknesses, hopes and deep-seated fears, is a desirable corrective to some of the idealized accounts that mislead readers.

My second reaction to *The Ukrainians in Canada* is that it is an informative, well-documented, yet inspiring volume — pertinent quotations, helpful notes, a descriptive list of Ukrainian publications, clear illustrations, a good map, an excellent bibliography, and an adequate index grace a well-bound book. Without evaluating chapters, I wish to indicate that certain sections gave me most helpful explanations, facts, and interpretations — e. g. the problem of the retention of identity for the first settlers, the relationships with other ethnic groups, the history of Ukrainian language schools, the political currents within the group, to name but a few. This work reassures me that history can be written with human understanding and feeling and still be objective. What is impersonal is not necessarily objective and is poor social history. Without sympathy of some kind it is nearly impossible to penetrate the motives of an individual or of a group.

My third impression is one of admiration. Any writer who sets out to gather as much information about so many individuals and organizations, on such a wide spectrum of subjects, over almost a century of human history runs the risk of being submerged in unrelated details and of submerging the reader without hope of discernment of basic themes and issues. In this instance, order and meaning have been imposed on what at first must have seemed an unmanageable mass of data. The author has produced a very readable book which sets a high standard for other volumes in the *Canada Ethnica* series.

My final impression is that the editors and publishers deserve praise for their role in the production of this handsome and first-rate study.

(Reprint from *Slavica Canadiana* 1967)

Cornelius J. Jaenen is professor of history at the University of Ottawa. Interested particularly in Canadian history and group relationships, he is author of numerous articles on this subject, one of them, "Some thoughts on the Manitoba mosaic," published in the *Ukrainian Voice*, appeared in pamphlet form in 1964. Editor.

IMPRESSIONS OF UKRAINE, THE LAND OF OUR ANCESTORS

(The following article was submitted by Miss Johanna Klawsnik, 15, of Elmont, N. Y., who recently returned from Ukraine after a three-week tour. Johanna, who attends high school, is the daughter of Mr. and Mrs. Walter Klawsnik, both prominently active in Ukrainian civic organizations. The family are members of the Ukrainian National Association Branch 325).

My knowledge of Ukraine, its people and customs, was built upon my experience gained during fifteen years at Soyuzivka.

This summer I had the opportunity to advance my knowledge about my Ukrainian heritage by touring Ukraine.

Joining my mother and friends, we visited Kiev for four days; Lviv, for three days; and Ternopil for seven days.

Few Cars

We arrived in Kiev by the Soviet Airline Aeroflot and were driven by bus to the hotel Dnipro. En route, I noticed very few cars on the main streets. There were no traffic or stop signs.

In Kiev we visited St. Volodymyr statue, Bohdan Khmelnytsky Monument, Taras Shevchenko State University, the St. Sophia Cathedral and the Taras Shevchenko grave in Kaniv. The churches in Kiev are museums now, and are tourist attractions.

I traveled by boat, on the Dnipro river, to the Taras Shevchenko grave. Village people stopped and watched as we knelt to pray at the gravesite. Wherever we went people questioned us about America.

The usual questions were: Why are you here? How did your ancestors emigrate to America? Do you believe in God and go to church? . The questions were answered truthfully and the reactions of the people were emotional. Most cried, and others wanted more information.

Speak Russian

The people who work in the hotels, restaurants, and retail stores spoke Russian. This was confusing. We were in Ukraine, why didn't they speak to us in Ukrainian?

The teenagers are most curious about the styles, the educational system, and music in America. They were especially fascinated with the "American hippie."

There are two different styles of women's wear: in the city they dress western, but in the villages women dress in long shally skirts and embroidered blouses with kerchiefs.

Our next stop was Lviv. The group stayed at the Intourist hotel. I visited the Carpathian Mountains, home of the Hutsuls. The atmosphere brought to mind the colorful folk dances of that region of Ukraine and the beautiful art of carving practiced here.

Attend Liturgy

In Bibrka, I attended an Orthodox liturgy. The only people allowed to attend the services were old men and women. The young people waited outside for the liturgy to end. After services we were invited to dinner with the priest and his family. It was the only meal I enjoyed in Ukraine.

Because of a fire at the hotel on our last day, my mother and I joined part of the tour to Ternopil. From the Intourist hotel we could see the huge Taras Shevchenko Park. Most of our time here was spent with families and their friends. We were not permitted to go to the Village and visit with these families, instead, they were required to visit us at the hotel. Their visits to us meant the loss of a day's pay, but I could sense a deep feeling of happiness and gratitude, which made me feel proud to be there.

The prices in department stores are very high. For example: a woman's raincoat costs 80 rubles, (one rubble equals $1.11).

By law, all women work, and their average earnings are 20 rubles a month.

Sad Llfe

I traveled to Ukraine, the country of my ancestors, with hopes of having a wonderful two-week vacation. I returned very depressed after seeing the people and the conditions in Ukraine.

"Leninism" is taught daily in school books, and on bill-boards in the streets.

Religion is forbidden. People practice in secret, and live in fear.

Food is scarce, and after purchased, it is wrapped in newspaper. The prices are extremely high and the earnings very low.

This experience made me feel happy that I am an American and that I enjoy the blessings of freedom.

God Bless America!

"Svoboda"

Наталія Кібець

По країні наших батьків

ПО ЗЕМЛЯХ ЗАПОРОЗЬКОЇ СІЧІ

Як бачите — ми з вами мандруємо в тих краях, які колись називались землями Запорозької Січі. Свого часу з усієї України сюди сходилися непокірні, волелюбні люди, які ставали на захист скривдженої вітчизни. В минулі віки, тут шуміла козацька вольниця, вирувало життя у славнозвісних Чортомлицькій та Микитінській Запорозьких Січах.

Лівим берегом Каховського моря вернемося трохи назад. Заїдемо до водойомища на озері „ім. Леніна", під товщами вод, якого глибоко заховані знамениті і грізні дніпровські пороги. Довгий час лише дуже сміливі і досвідчені люди наважувалися плисти через пороги і то лише невеликими суднами. Великим дніпровським пароплавом через пороги шляху не було. Над порогами серед кам'яних берегів утворилося глибоке озеро. Свою могутню силу дніпровська вода віддає тепер людям, рухаючи велетенські гідротурбини Дніпрогесу. Дніпрогес потужністю в 580 тис. кіловат побудований поруч з островом Хортицею, де сотні літ тому була прославлена Запорозька Січ. За пляном комітету по збереженню історичних та архітектурних пам'яток тут мав би бути музей запорозького козацтва, про що мріяв видатний український вчений Дмитро Іванович Яворницький, та час покаже...

На берегах Славути виросло ще одно індустріяльне місто ЗАПОРІЖЖЯ. Колись це була незаселена місцевість — ДИКЕ ПОЛЕ. Місто Запоріжжя тягнеться на десятки кілометрів, вражаючи кожного своєю красою, зеленню і квітами. Про нього можна сказати — що це місто — сад.

Проспектом їдемо до Дніпровської греблі, яка гігантською підковою перетнула Дніпро. Величність витвору людських рук вражають вас. У верхньому б'єфі грають темно-сині хвилі озера. У нижньому, огинаючи острів Хортицю, плещеться в кам'яних берегах Дніпро.

Серед шумливих вод прямо з дна Славути здіймається висока темносіра скеля, схожа чимось на велетенську ступу. В народі її звуть кріслом цариці Катерини. Кажуть, що вона ніби то відпочивала тут, коли подорожувала Дніпром після зруйнування Запорозької Січі. Можливо! У всякому разі її царювання важким каменем лягло на душу українського народу. Недарма Т. Шевченко писав про неї та її попередника Петра І:

Це той первий, що розпинав
Нашу Україну,
А вторая доконала
Вдову Сиротину.

А скільки здоров'я та життя коштувало будівництво цього Дніпрогесу і то переважно таким, як ви, дорогі мої друзі. Про це розкажуть нам колись історики.

В місті проживає понад 400 тис. чоловік. Це культурний центр області, з театрами школами, вищими учбовими закладами, музеями. В Запорозькій області розводяться також високопродуктивна порода великої рогатої худоби і тонкорунної вівці „„Асканійська".

Від Запоріжжя й далі на південний захід, аж до Херсонщини, тягнуться степи. Вони часто вигорають під палючим сонцем і суховіями. Земля мліє від спраги і це тоді, коли вода поруч, тільки вона глибоко захована від людей.

Не так давно українські геологи виявили величезне підземне озеро, що тягнеться на сотні кілометрів і займає територію, яка дорівнює площі Азовського моря. Мине час і підземні води також скоряться людині і дадуть вдосталь вологи напівспраглим степам.

У південних областях України працюють комплексні експедиції, які розвідують корисні копальні. Геологи відкрили багатюще Білозерське родовище залізної руди. А в середній течії Дніпра ними виявлені великі поклади силіманіту.

...І знову ми на пароплаві. Поминули хортицю, пливемо водами Каховського моря. Скільки сягає око, блискотять під сонцем хвилі. Колишні плавні під Нікополем перетворились в море в 20 - 30 кілометрів завширшки. Це водойомище в 10 раз більше за перше озеро „Леніна" де ми були з вами. Коли пливеш по цьому молодому морю бачиш безкраю синь й мимоволі згадується Гоголь з його описом Дніпра: „„Дивний Дніпро у тиху погоду, коли вільно й лагідно несе крізь ліси і гори повні води свої. Ні колихнеться, ні загримить. Дивишся і не знаєш, плине чи не плине його велична широчинь, і уявляєть-

ся, ніби весь він вилитий із скла і ніби голубий дзеркальний шлях, без міри широкий, без кінця довгий, біжить і в'ється по зеленому світу... Ніхто, крім сонця та голубого неба, не дивиться в нього. Рідко яка птиця долетить до середини Дніпра. Пишний! Немає ріки, йому рівної в світі!" А Тарас Шевченко наче перегукуючись з Гоголем:

"...Нема на світі України
Немає другого Дніпра..."

Так, для нас цей край наймиліший, найрідніший, як кожній людині найдорожча та місцевість, де вона народилася й виросла.

„...Яка ж ти красива й пишна, земле наша! Який ти чарівний Дніпре, за всякої погоди! І на весні, коли ламаєш, крутиш кригу, розливаючись широко по землі нашій, і влітку, коли несеш свої лагідні нагриті сонцем хвилі моря. Чудесний ти і серед ночі, коли темна вода здається смолистою і в її глибинах відбиваються вогні міст, що стоять на крутих і пологих берегах. А в тих заводях, за десятки кілометрів од твого старого колишнього русла, купаються зорі."

Як хороше проїхати тобою на пароплаві літньої ночі, вбирати в душу і плескіт твоїх хвиль, і клекіт швидких моторок, і пісні, що летять у ніч з яскравих палуб теплоходів.

...Стоїмо на палубі, зволоженій свіжими бризками Дніпра. Вдивляємось в дніпровські вогні. Позаду мерехтить сяйвом Запоріжжя. Вслухаємось у пісню, яку співає хтось під тихі акорди бандури. І звучить та пісня хвилююче. Вже співають всі на палубі

„...Реве та стогне Дніпр широкий
Сердитий вітер завива..."

І хоч нема вітру, ні хмар і Славута не реве і хвилі не здіймає, але пісня підносить, славить Дніпро, чудесний і незрівняний за всякої погоди — і вдень, і вночі, і завжди...

І немає кращої ріки в світі.

Міннеаполіс, Мінн.
жовтень 1967 р.

використані матеріяли:

Географяі України — Аркаса
Україна Радянська — Бондарчук
„Визначні місця України"
УРЕ

ПОВІСТЬ ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ – В НЕДІЛЮ РАНО ЗІЛЛЯ КОПАЛА

Авторка статті, Надія Дубилко, опрацювала її давніше як доповідь на вечір Гуртка Книголюбів в Торонті. А оце якраз довідуємось, що в Україні закінчено фільм цієї знаменної повісті. Справді багатий сюжет драми для фільмового мистецтва.

Ред.

Сюжет, тобто основна тема, це життя й побутові звичаї українського селянства на Буковині. Повістю, впродовж двадцяти років, показано як від дитинства виростають головні персонажі повісті; Гриць, Тетяна і Настечка. Виведені вони в картинах твору в яскравих характерах, кожне зокрема, з драматичними діями юнацької любови, кохання, психологічних конфліктів і трагедії тих молодих героїв повісті. Хоч насправді початок твору починається трагедією молодої циганки Маври, яка від початку й до кінця повісті є головним персонажем.

Письменниця не називає території, яку описує, лише оповідає про одну гору, кілька підгірських сіл та вказує на сусідство тієї околиці з Угорщиною. Також твір не позначений датами, коли відбувалися описані дії. Однак, мистецьке зображення пейсажів, характеристика й мова персонажів, одразу дають уяву читачеві про красу Буковини.

Для прикладу звернемо увагу на деякі цитати: „Се давно було. Через те не знає навіть ніхто назвати місцевість, де склалася подія, про яку розказується. Хіба одне те, що в горах. На означення місцевості, на початку твору, написано: „В ногах одної гори, названої „Чабаниця", до котрої і тулилося наше село, бігла гучна річка". Оті два слова — наше село — вказують, що в творі нема уявних ні людей ні природних краєвидів, а що все описане взяте з життя людей, серед яких жила письменниця на лоні чудової природи підкарпатської Буковини. Тому твір живообразний. Хроніка життя героїв уточнена за часом і тогочасними звичаєми та природною типовістю характерів. Тому твір живий, переконливий, захоплюючий.

Природу краєвидів письменниця описує дуже яскраво, короткими реченнями і простими словами, з домішкою місцевих висловів говірками буковинських українців, що так як і в інших областях України існують місцеві діялекти. Наприклад: „Ріка та окружляє гору Чабаницю, неначе б хотіла її обіймити. Немов і до тієї то ріки сходили з самого верху Чабаниці смереки густими рядками, одні по других. На он тій горі пнулися смереки, густими рядками завзя-

то з долини вгору. З тієї знов збігали, розіпнувши рамена, з розмахом в низ. І так повсюди". — До кожної пори року письменниця стосує відмінні описові варіянти. Також вдімінною яскравістю змальовує окремі природні об'єкти. Високі гірські непроходимі праліси, провалля бездонних ярів, рвучка бурхливість крутіжів гірських потоків у глибоких скалистих берегах — творять образ суворої природної таємничости. Перспективні панорами природних краєвидів; покрита млою синява далечінь узгірь, сонячні полонини покриті зеленю, а зимою снігом, тужливо шумливе верхів'я смерек — такі описи, своєю образністю природної краси, творять надхнення душевного спокою. Варіянти спокійної краси природи письменниця кожночасно оживляє появами героїв свого твору і нарисами різних дій, ожвавлює образи повісті, творить єдність людини з природою на тлі мальовничих пейзажів Підкарпаття України.

Початковим, головним персонажем твору є молода циганка Мавра, що допустилася зради і породила незаконного сина. Можна думати, що письменниця описуючи її змарноване життя і материнське терпіння, тим символізує Мавру як жінку покутницю за моральне відхилення. Старий циган Андронаті, батько Маври, хоч і не є головним персонажем твору, але від початку і до кінця повісті окреслений символікою добродушного батька-страдника, що врятував життя своїй дочці Маврі і своїому незаконному внукові — весь час самотній, упродовж двадцяти років, мандрує усюди, але весь час, потайки, цікавиться життям дочки Маври, що мала притулок у вдови Іванихи Дубихи, та слідкує за тим як виростає його внук, якого викравши з циганського табору, відніс у далеке село й підкинув заможним бездітним селянам, які його прийняли, охрестили й назвали Грицем та вигодували як рідного сина.

Також крізь увесь твір проведена яскрава характеристика багатої вдови Іванихи Дубихи. Працьовита й у всьому зарадна господиня, релігійна і пройнята великою любовю материнською до своєї єдиної донечки Тетяни, а через незабутню любов до свого покійного чоловіка до кінця життя остається вдвою. Переконання дає сміливість твердити, що так як і всі інші персонажі повісті не надумані, а подані описами існуючих людських типів, так і вдова Іваниха із наданими її прикметами символізує особливо цікаву постать української жінки-матері, що одночасно вказує на маєстат незламного українського селянства, трудолюбивого, вірного

Сцена з фільму „В неділю рано зілля копала". Мавра перед придорожнім хрестом побивається за вкраденою в неї дитиною.

рідним народним традиціям і християнській моралі. Сюжет повісті помітно цікавий ще й тим, що письменниця хронологічно, короткими нарисами життя дієвих осіб, характеризує два протилежні процеси людського життя. Виразно дає читачеві уяву про підростання і розвиток сили та краси Гриця, Тетяни і Настючки від їхнього дитинства, кожного зокрема. Характеризує прикмети та юнацьку психологію, і в той же час, короткими нарисами, згадує про злам краси і сил людського віку тих персонажів, що на початку твору пишалися повним розвитком своїх природніх прикмет.

Гриць, у своєму повнолітті, описаний вродливим, міцним, але із спадковими прикметами його батьків. Був у добрих взаєминах з людьми в селі. Помагав у господарських роботах. Дорісши до повноліття, полюбив дочку сусідів — біляву, лагідну й легковірну Настючку. Але весь час проймався, самому собі незрозумілою тугою за мандрами у незнану далечінь, серед невідомих йому людей. Ще більшого неспокою набрався тоді, коли закохався у Тетяну.

Тетяна обдарована вродою красуня. Найближчий людський світ її зростання були мама і нянька — циганка Мавра. Мати навчала Тетяну побожности суворої моральної повіденки та всіх обов'язків до праці у хаті та господарстві. Але дальші світоглядові сприймання Тетяна набувала під впливом розповідів Маври про ворожіння, чари та різні вірування.

Гриць одночасно любить обидвох дівчат. У тяжких переживаннях рішається одружитися з Настючкою. Тетяна в обіймах суворого морального материнського виховання, пристрасно

закохана у Гриця — вірячи у ворожбу і чари, що навчилася від Маври, зважилася причарувати Гриця для себе . Цей „трикутник" кохання трьох молодих вродливих героїв повісті з психологічними конфліктами кожного зокрема, закінчують повість зворушливою драмою романтичної трагедії, бо у найповнішому розвиткові краси і сили, сповнені душевною наснагою щирого кохання — Гриць і Тетяна перестали жити. . .

Цей драматичний трагізм письменниця продовжує дещо відмінним нарисом. У часі похорону Гриця, покутниця-циганка Мавра, після більше 20-ти років, стрінулася із своїм батьком Андронаті і від нього довідалась, що Гриць був її син.

Письменниця уводить і розвиває ще більші материнські переживання Маври, уже як матері, співучасної вбивниці свого сина. Бо ж Мавра навчала і порадила Тетяні „очарувати" Гриця, тобто одібрати йому життя. Чистотою невинного сумління свого — Тетяна, збагнувши наслідки чарів і сама не змогла довше жити.

**
*

Якщо думати лише про неморальний вчинок дівчини чи жінки, що потім стає матірю і в обставинах звичаєво-моральних суворих законів переносить жорстокі душевні терпіння й покутування, то у цьому творі циганка Мавра, хоч відмінно та в умовному розумінні, має дещо аналогію з „Матірю наймичкою" з поеми Тараса Шевченка, а також з „Катериною", тобто з їхніми материнськими переживаннями. Можна назвати багато творів з подібними сюжетами в українській та чужих літературах. В даному разі, для прикладу, можна згадати, що повість „В неділю рано зілля копала", має чимало аналогії матері-покутниці у розповідях повісті Віктора Гюго „Нотрдамський дзвоняр" де описано, що молода дівчина після морального відхилення й розпустного життя — нарешті стає матірю-покриткою. Неначе Божою силою та мати була покарана тим, що її однолітню дитину вкрали цигани. У розпачі довго шукала мати свою дитину і після утрати всякої надії її відшукати, понад п'ятнадцять років прожила у темному підземеллі манастиря. Єдине, що мала з собою це один черевичок дитини, що цигани згубили. — Украдена дочка виростала між циганами. Вона знала, що немає батьків і весь час їх пошукувала. Дочка також зберігала при собі один черевичок свій дитячий. Уважала, що це її талісман щастя, який поможе відшукати батьків. Есмаральда надзвичайна красуня, розумна і дуже моральна. На прожиття заробляла танцями і комедіями треновної кози, з якою нерозлучно мандрувала. У Франції в ті часи, як простолюддя, так і духовники, вчені й королі вірили у чари і чарівниць, що мають спілкування з нечистими силами, тобто чортами. Один вчений монах з Нотрадому залюбився у шіснадцятилітню красуню, мандрівну сироту Есмаральду. Не маючи бажаної взаємности від дівчини, монах поробив злочинні старання і, з його участю, королівський церковний суд засудив невинну дівчину на смерть на шибениці як нечисту віддьму-чарівницю. У день смерти засуджену дівчину вкинули у те підземелля, де перебувала її мати. Там, у підземеллі, мати і дочка зустрілися й пізнали одна одну по „талісманах", черевичках, що кожна по одному весь час при собі зберігали. В часі забирання дочки на страту, помимо жорстокого знущання і диких тортур, матері не одірвали від дочки і вона пішла разом під шибеницю і там упала мертвою на розрив серця. Невинну дочку повісили.

Повість Ольги Кобилянської рівнем мистецького оформлення вирізняється тим, що сюжет охоплює десятки років, однак тематикою він не переобтяжений дрібними деталями описів природи та діялогів персонажів, бо письменниця у творі активна власними розповідями, легкими нарисами, змістовно заповнює процес дій усього твору.

Надія Дубилко.

ВІДБУДЕТЬСЯ ПРОВ. З'ЇЗД

Провінціяльний з'їзд Союзу Українок Канадч на Манітобу відбудеться в днях 8, 9 і 10 листопада 1968 р., у Вінніпегу, одночасно зо з'їздом Колегії св. Андрея та іншими складовими організаціями Союзу Українців Самостійників.

Перша сесія з'їзду буде в п'ятницю, 8-го листопада в авдиторії Катедри Пресв. Тройці при вулиці Мейн, починаючи з реєстрацією о год. 7.30 увечері, а відкриття з'їзду о год. 8-ій. Дальші сесії відбуватимуться в суботу, 9-го листопада в Колегії св. Андрея на кемпусі Манітобського університету.

У програму з'їзду входять: звіти урядниць Манітобської екзекутиви, привіти, групові дискусії з участю всіх учасниць з'їзду в справах поліпшень організаційної праці та вербування нового членства, і вибір екзекутиви на наступний рік.

На з'їзді промовлятимить: **д-р Іраїда Тарновецька** — про моральну вартість стипендій студентам славістики в університетах; **Анна Фігус з Торонто** — про свої враження з поїздки в Україну, промова буде проілюстрована діяпозитивами; **редакторка Н. Л. Когуська** — про рішення виховно-освітньої конференції на 9-ому Конгресі Українців Канади та Ангелина Павлик — про Фундацію Музею.

Запрошуємо членство до масової участи.

Провінціяльна Екзекутива Союзу Українок в Манітобі

П. Балей

Із записника моєї Матері

(Продовження)

3. 11.

Мирон уже в гімназії. Для чужих — це невелика подія, але я так радію і така горда з цього! Я залюбки говорила б про це з усіми, коли б не соромно перед людьми. Я знаю, що ця радість є лише моєю радістю і моєї рідні. Тому й мовчу перед чужими, хоч знаю, що мої очі сміються до цілого світу.

Мирон здав до другої кляси гімназії в С. Ми з чоловіком їздимо до нього майже щотижня і возимо йому харчі. Він тужить ще за домом, а одночасно вдоволений, що став гімназистом.

13. 7. 1930.

Як же страшенно довго я хворію! Ще в 1927 році ствердили лікарі у Львові, що в мене Сибірська хвороба завмирання легенів внаслідок сильної простуди. І з чого вона у мене вив'язалася? Мені ввесь час лікували серце, а я щораз більше занепадала. Тепер, Богу дякувати, мені дещо легше.

Я так невимовно боялася смерти, а вона роками ходила по моїх слідах. Ходила і погрожувала, а я з жахом думала про розлуку з моїми найдорожчими, про цю вічну непроминаючу розлуку.

— Боже, — молилась я, — не допусти, щоб залишила я дітей, поки вони не стануть людьми!.....

Чоловік запопадає біля мене і гарює за двох. Увечорі він сідає біля мене і ми говоримо. Я така йому вдячна за те, що він з таким спокоєм та посв'ятою переносить усі ці тягарі!

Раз сиділи ми присмерком і він турбувався моїм виглядом. Мені стало жаль і я розплакалася....

.... — Василю, — промовила я, знаю, що тобі тяжко, та знай, що це не моя вина. Видно така вже Божа воля.

— Ні, Маріє. Мені важко, бо знаю, що я завинив у твоїй хворобі, — сказав.

Я знала до чого він говорить ,але я не могла не заперечити. Бо й що ж мені з того, що обтяжу своєю хворобою ще й його совість?

— Звідки в тебе ці думки, Василю? Ти ж не приніс мені хвороби, — перечила я.

— Не я, а життя добивало тебе беззахисну тоді, коли я душу розпинав за свої мрії. Та я не винен у цьому, так як не винен, що вродився. Так мусіло бути.

Це він уперший раз так сказав. І коли б я вже не простила йому, то тепер простила б, хоч би ще раз так терпіла, як терплю.

Вчора прийшов відвідати мене старий Лейба. Це бідний жид, що живе майже з милостині. Наш сусід. Та мені здається, що він прийшов, щоб перед матір'ю похвалити сина, бо увесь час говорив лише про Мирона. Він їздив з чоловіком до міста і був на квартирі у сина. Мирон попросив його сісти та гостив його, випитуючи про справи. Це так узяло за серце старого бідного жида, що він не може про це спокійно говорити.

І справді, Мирон дістав від котрогось із нас, батьків, цю любов до людей. Коли приїздить на вакації, залюбки перебуває між народом. З кожним знайде спільну мову і кожного розуміє. А вже над усе між своїми ровесниками. Ходить з ними, гуляє і виспівує вечорами парубоцьких пісень. Я лежу при відкритому вікні і чую, як Мирон „бере верха". Хлопці люблять його, а він їх.

Мені так приємно дивитися, що Мирон не став зарозумілим і глупо-чванькуватим, як це нераз зустрічається між гімназистами. Я бачу, що його розум росте в місті, а його душа живе рідним селом. І це я так шаленно люблю в нім! . . . Василь ніколи не вмів зблизитися цілою душею до села, хоч він не менше любить своїх людей від Мирона. Він любить, але не вміє цієї любови передати другим, щоб вони відчули її. Він не гордий, лише незручний у відношенні до людей і це відчужує його.

І ще одну риску я помітила у Мирона.

Минулих вакацій я не чула одного вечора його голосу між співаючими хлопцями. „Верха брав" хто інший — значить, Мирона там немає. „Де ж би він міг дітися?" — думала я собі. Година пізня, а його ані на вулиці, ані вдома. Я не спала, а сторожила, коли прийде. Він прийшов досить пізно і я покликала його з сіней до себе.

— Де ж ти був, що я не чула твого голосу? — питала я його.

Мирон дивився мені в очі й усміхався.

— Чого ж ти всміхаєшся, Миросю? — усміхаючись на його усміх, питала я далі.

— Мені соромно казати, — обізвався.

— А чому ж ти робиш це, чого соромишся перед мамою?

— Це зовсім не соромне, а більше дивне, і я боюся, що ти будеш сміятися з мене.

Я щойно тепер поважно зацікавилася.

— Говори, я не буду сміятися. Мені дуже хочеться знати, Миросю.

Мирон, усміхаючись знову, сказав:

— Я був у лісі.

— З ким?

— Сам був без нікого.

— А чого ж ти шукав поночі в лісі?

— Нічого не шукав, а так просто скортіло в ліс. Це не перший раз. Завжди, коли місячно надворі, мені хочеться бути в лісі. Там так чудесно, мамо, так спокійно, а одночасно чуєш скільки різних таємних шепотів. Тіні пересуваються над землею і безшелесно пропадають. Дерева шумлять тихо, якби молилися до місяця. А все це сповите місячним сяйвом, як у казці. . .

Він довго ще розповідав, а мені ставало тривожно. Що це значить? Невже й у нього неспокійна батькова душа? . . .

Так, він має чутливу душу. В ній багато любови до всього і це ворушить її спокій. Я так боюся, щоб ця любов не розбилася об кам'яні людські серця, бо тоді щойно він буде нещасливий.

Зате про Ліду я спокійна. Вона здорова, весела і завжди тверезa. До кожної речі прикладає стільки душі, скільки якраз і треба. Вона більше боїться кари, ніж слова, а свої недостачі надолужує вродженою інтелігенцією. Я вірю, що життя ніколи не заведе її, бо вона напевно не шукатиме в нім того, чого воно не може дати.

І так я, більше осторонь життя, приглядаюся до своїх дорогих істот і живу їхнім життям та їхніми турботами.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

1. 11. 1932.

Мирона не прийняли в університет. Не помогло його гарне матуральне свідоцтво.

— Ані одного українця з нашої гімназії не прийняли в цім році, — сказав Мирон, повернувшись додому.

Василь дивився понад наші голови, а на його устах застигла терпка усмішка. Я знала, про що він думав, хоч він і слова не промовив.

— Оце тобі, Маріє, відповідь на твою приязнь до людей і на твої докори, що проміняв я колись твою любов на свої мрії, — говорила його усмішка.

Я мовчала і мовчу далі, лише в моїх думках родиться сумнів. Невже ж немає місця на землі для тих, що вміють любити світ і людей такими, якими вони є? . . .

Тепер Мирон з Василем перебувають разом і говорять, щоб я не чула. Вони не хочуть мене дратувати, бо я ще не зовсім здорова. Мені лише болісно, що Мирон, мужніючи, ховає передо мною свої думки. Але я й так бачу, що у нього наростає бунт проти всього того, що перечить його любові. Я читаю його книжки та журнали, бачу яким гордим поглядом він дивиться на свого батька, що колись „воював за Україну" — і цього мені досить, щоб пізнати яким шляхом стелиться його життя. Як колись за чоловіка, так тепер тремчу за сина. Він молодий і задивлений у свої мрії. Де йому прислухатися до материнської тривоги, коли він заслуханий до шепоту землі і до наростаючого гніву покривджених.

Господи, хорони його перед страхіттям життя, бо я вже не можу. Він уже поза межами мого впливу.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

4. 6. 1933.

Сьогодні мала я з Мироном дуже поважну розмову. Він уже майже рік вдома, а я цей цілий рік перебоялася за нього. Його молодість і буйна уява потроюють його бажання і він увесь час працює між молодими. Вони заснували аматорський гурток при кооперативі і цілими вечорами перебувають на пробах. Мирон став душею і керівником цілої околиці. Раз мені так невимовно приємно бачити, який послух і повагу здобув собі мій син між молодими і старшими, то знову боюся, що він стає надто видним для ворогів. Любов своїх будить ненависть у чужих. Коли дивлюся на цей ріст молоді по селах, коли бачу цю пошану до мого сина, і що він такий простий і рідний між ними, я стаю безсила та немічна. Більше — мене це захоплює і я всією душею з ними, бо бачу, що всі вони хочуть доброго, і що такі великі в своїх дрібних зусиллях. Ще недавні бійки і п'ятика зникли і забулися. Хлопці сусідніх сіл бувають одні в одних і приятелюють, а Мирон пропадає по селах цілими днями. По нього приїжджають часто підводою вже зовсім увечорі і забирають його то на генеральну пробу, то для переведення вистави то для змалювання декорації і Бог їх ще знає для чого.

А я боюся наших ворогів. Їх багато і вони при силі. Я боюся цієї щирости у Мирона і прошу Бога, щоб він якнайскоріше виїхав з села на студії. Знаю, що остання перепалка Мирона з референтом староства буде мати погані наслідки.

(Далі буде)

Орися Лучко

НАТАЛОЧКА

(Новеля)

Маленька Наталочка від першого прояву свідомості, кожного ранку просилася до мами в ліжко. Попестившись з годинку біля мами, вона швиденько вставала, вмивалася, і поснідавши, збиралася до дитячого садочку. Це звичка так міцно увійшла в її побут, що здається, вже не існувала такої сили, щоб її порушити.

Наталочка виходила разом з мамою з хати, прощалася з нею на розі їхньої вулиці і самостійно бігла до садочку. Але мама ще лишалася на розі вулиці і стояла доти, поки вона не зверне за ріг вулиці, де містився її дитячий садочок. При чому мама міцно трималася давньої домовленості з нею, що стоятиме на місці, аж поки Наталочка не дійде до садочка. Вона йшла бадьоро, місцями бігла, і весь час озиралась та махала мамі ручкою. А мама, звичайно, також помахувала рукою, прощаючись з донею.

Але зовсім інакше було в цей зловісний для Лесі день, коли вона розлучалася з Наталочкою на довгі роки...

Мамусю, — сказала Наталочка, прибігши на світанку до маминого ліжка, і вигідно вмостившись їй під теплий бік, — а я сьогодні не хочу йти до садочку!

— А то ж чому? — запиталась Леся, — хто ж то чув таке, що ти не хочеш іти до садочку? Адже мамі треба йти на роботу. Вона не може лишитись вдома, бо її дуже будуть сварити. Ти хіба цього хочеш, дитинко?

— Ні, я не хочу, щоб мамцю хтось сварив, але й до садочку іти не хочу — капризно закопилила губку Наталочка, пестячись з мамою. — Не можна, дитинко! Ти ж в мене вирозуміла, не лінива, як інші дітки, хіба ж можна так говорити? Давай будемо, дочко, вставати і збиратись!

— Ну, щож, будемо — промовила вона спроквола і дуже повільно злізла глибоко зідхаючи, почвалала до маленького стільчика, на якому дуже акуратно було складено її вбрання.

— Нічого, Наталочко! Сьогодні вже пятниця. Мамця ще два дні попрацює, а там неділенька прийде і мама буде нерозлучна з тобою цілісінький день. Підемо до кіна, там має демонструватись дитячий фільм „Коник — стрибунець." Може по обіді ще встигненмо піти і до цирку. Чула, що туди привезли нових звірят. Отже ще сьогодні і завтра підеш до садочку, а там цілий день разом, добре! — сказала Леся і жваво піднесла її з підлоги та хотіла опустити на крісельце. Але Наталочка міцно, як кліщами обхопила руками шию матері, а ніжками обвила її тонкий стан і не дуже квапилась її пустити...

— Гей, дитинко, вбирайся, — сказала вже більше суворо Леся, — і посадила її на канапу.

Дуже повільно збиралась цим разом Наталочка. Чи не заслабне вона часом — подумала тривожно Леся — що така сьогодні квола і немає в неї того запалу і радости, з якою вона кожного дня збиралася.

— Мамцю, — сказала Наталочка, коли вони разом вийшли з хати, — ти сьогодні не будеш по обіді працювати?

— Ні, — відповіла Леся.

— То я сьогодні не піду до тебе на роботу, а ти вийдеш мені назустріч і ми разом підемо додому, добре?

— Добре, дитинко!

— А коли б ти і працювала по обіді, то однаково прийди по мене. Ми трохи побудемо з тобою разом, а потім я піду до Оленки гратися, а ти підеш на роботу, добре?

— Добре, добре, — сказала Леся цілуючи її в рожеву щічку і прощаючись з нею. Але Наталочка знову обвила шию матері і не пускала її від себе.

— Що це ти, дитинко, так розмазалась сьогодні? То ж ми обидві спізнимось. Ану, швиденько чимчикуй! — наказала Леся.

— Добре, я іду, але ти щоб стояла ще трошки і після того, як я зайду за ріг! Дивися, я визирну з-за рогу і побачу, чи ти ще тут, чи ні, — сказала вона, махнула ручкою і швиденько побігла.

Чомусь і Леся з тяжким серцем розлучалась сьогодні з Наталочкою. Її дуже зворушувала та ніжна і чула любов маленької її донечки, яка сьогодні була якась особливо ніжна з нею, хоч і трохи капризувала.

Мерехтіла блакитна шапочка... Наталочка бігла і ввесь час озиралась та махала ручкою. А потім скрилась за ріг вулиці. Леся ще трохи постояла, як було обіцяно, бо ніколи її не обдурювала. Минуло може пів хвилини, як блакитна шапочка Наталочки знов майнула з-за

рогу і в останній раз махнувши ручкою, вона вже остаточно сховалася за ріг. Мабуть, побігла до садочка.

Леся швидко попрямувала до інституції, де працювала.

Була пізня осінь, кінець жовтня. Віяв холодний вітер, який кружив в повітрі останнє пожовкле листя, що падало з дерева. Мжичило. Погода була похмура і непрривітна. Невесело і мотерошно було на серці у Лесі. Самотнє життя наклало на неї певний відбиток. Втрата чоловіка спустошила душу, розбила давні мрії про щастя і улюблені ідеали, які грубо були потоптані свавільними чобітьми . . .

Одиноку радість і ціль в житті становила ця білявенька, втішна дівчинка Наталочка, якій вона, властиво, і присвятила своє життя.

Привітавшись з колегами, Леся всілася за свій стіл, на якому вже очікували її всілякі документи, які треба було оформити і дати їм лад. Поринувши в роботу, вона трохи забулась, але чомусь сьогодні особливо надхнення до роботи не мала і працювала майже механічно, не дуже напружуючи думку.

Була дванадцята година дня. Раптом відчинились двері і до кабінету увійшла секретарка Ковальчук у супроводі двох гарно вбраних мужчин.

— Товаришко Грицюк — сказала вона, — за вами питають цих два товариші — і швиденько вийшла з кабінету.

— Ви товаришка Грицюк Олександра? — запитався один з них.

— Так, — ствердно хитнула головою Леся.

— І давно ви тут працюєте?

— Та вже давненько!

— А де ви мешкаєте? — запитав другий.

— На вулиці Короленко 22, — відповіла Леся.

— О, це зовсім недалечко відси. То може ми пройдемося до вас додому — запропонував джентлменським жестом перший.

— Можемо пройтися, якщо ви того бажаєте, — сказала Леся, відчувши як в неї холоне все в середині і тривожно закалатало серце. Чомусь вони дуже були подібні до тих двох нічних „візітерів", що увійшли до неї пару років тому і ввічливо запропонували пройтися з ними її чоловікові Миколі! . . .

Відімкнувши двері своєї кватири, Леся ввічливо запросила їх до кімнати, запрошуючи їх для годиться сісти.

Тут перший джентлмен дістав з кишені червону книжечку і показав Лесі, що він співробітник „безпеки." Те саме зробив і другий. Потім перший показав їй ордер на обшук її хати та на її арешт.

* * *

Вони викинули з шафи всю чисту білизну і одежу на підлогу. Поперевертали і повикидали з бібліотеки всі книжки, відклавши на бік кілька словників з іноземних мов.

Кімната виглядала, як після землетрусу.

Байдужим поглядом блукала по кімнаті Леся. Вона, ніби скам'яніла, навіть думка, здається, на ту мить була в неї паралізована. Зібравши всі відкладені словники, один з них промовив:

— Собірайтесь, пайдьом!

Аж тут Леся ніби вийшла з оцепеніння і відчайдушно крикнула:

Куди? . . А, а, дитина?! У мене ж пятирічна донечка в садочку! . . . Що буде з нею?!

— Не волнуйтесь, государство позаботітся об ней, — сказав нахабно другий.

— Так, правда ваша! Держава вже подбала про мого чоловіка . . . , то подбає й про нашу донечку, — промовила з запалом Леся і, застібаючи на ходу плащик, вийшла з кімнати . . .

Грюкнувши дверима „джентлмени" замкнули на ключ двері, а потім прив'язали до колечок, що були вище двірної ручки шворку, запалили кусок сіргуча і приклали до нього круглу печатку своєї „фірми."

— Пойдьомтє! — промовив один з них.

Леся в останній раз озирнулась на свою кімнату і цілком спокійно почала спускатись сходами. Подивилась на годинник — третя година. За годину вона мала йти назустріч Наталочці.

Найцінніший дарунок кожному молодому подружжю і всім, кому близькі й дорогі проблеми української культури й національного виховання

збірник ОПДЛ

МИ І НАШІ ДІТИ

дитяча література, мистецтво, виховання.

У книзі праці 30 авторів, сотня чорних і кольорових ілюстрацій, англомовне резюме (для чужомовних бібліотек), об'єм 392 сторінки великого формату.

Настільна книга в кожній українській свідомій родині, необхідна для педагогів, виховників, громадських діячів.

Ціна книги 8 дол., в полотняному переплеті 10 дол.

Замовлення з моні ордерами або чеками слати на адресу:

NASHYM DITIAM — OPDL
c/o St. Mary's Credit Union
278 Bathurst Street
Toronto 2B, Ontario, Canada

МОЯ ЗУСТРІЧ З ЧЛЕНСТВОМ У ТОРОНТІ

Замість репортажу

Що не кажім, а Торонто таки вабить до себе, можливо не так саме місто, як люди; ваблять вони своєю українською якістю, своєю традиційною гостинністю, своїми широкими зацікавленнями українського життя, своїм живим темпераментом. Навіть поарґументувати з торонтонцями цікаво.

В Торонті мені доводиться бувати час від часу, беручи до уваги простір, що ділить Торонто від Вінніпеґу на дванадцять сот миль, яких в наші часи доброї комунікації, долаємо за дві години — і в кожноразовім побуті в Торонті я відкриваю багато нового й цікавого. Торонто стає центром, в якім зосереджується міць українського життя на всіх його відтінках.

Останній мій побут на початку вересня ц. р. був у зв'язку з провінціяльним з'їздом Союзу Українців Самостійників у Гамільтоні, на якім я була запрошена виголосити доповідь. І так до Торонта я вступила в повороті з Гамільтону. Верталась в піднесенім настрої: триденний успішний з'їзд, живе зацікавлення сучасними проблемами, багато молоді, рухливе громадянство, чудові залі гамільтонської громади, постанови з'їзду — все це мало благодатний вплив на погідність душевного стану.

В Торонті я мала виконати ще один з більших обов'язків — репрезентувати Раду Української Школи на річних зборах-з'їзді учителів Єпархіяльної Шкільної Ради на східну Канаду в суботу 7-го вересня. Отже передомною майже повний тиждень, але скучати ніколи. Праці завжди всюди повно — відвідати книгарні, деякі установи, побувати в центральних канцеляріях СУС, Союзу Українок Канади, зустрінутись з друзями, відбути наради в справі надходячого Конґресу у Вінніпезі, а зокрема у справі виховної сесії та інше.

Зупинилась в дівочім будинку Інституту Св. Володимира в Торонті. При Інституті приміщуються наші центральні канцелярії СУС, Союзу Українок Канади. Панна Ганнуся Фіґус, моя молода приятелька, адміністраторка Інституту, щойно повернулась із своєї довшої подорожі по Україні і мені цікаво з нею побачитись, погуторити.

Ще в Гамільтоні на з'їзді, голова відділу Кн. Ольги, пані Т. Бевш-Копил з Торонто запросила мене на зустріч з членством в четвер вечером 5-го вересня.

Перший ряд зліва направо: панна К. Коропецька, пані А. Ясінська, Л. Мельничук, К. Майнер, другий ряд (панна) С. Олійник і В. Твазнюк.

— Чи маєте якісь специфічні проблеми, на які б варто звернути увагу при зустрічі? — запитую.

Пані голова добродушно усміхається і по дипльоматичному відповідає, що зустріч буде без проблем: „Ми просто хочемо мати вас у себе, почути дещо від вас та погостити вас чаєм. В нас багато цікавих членок, з якими ви ще не мали нагоди познайомитись".

Пропозиція чудова. Хто б відмовився від зустрічі з людьми, що посвячують свій час громадській справі.

Цілий день в четвер в Торонті падав дощ, не переставав він й у вечорі. Торонто велике і не так легко зійтись у таку погоду. Не вірилось, що хтобудь прибуде. На душі було важко: українське громадянство переживало раптову смерть Василя Сарчука. Того вечора, в четвер якраз відправлялась у Вінніпезі Панахида.

Голова відділу „Тризуб" панна Стефанія Олійник приїхала своїм автом і забрала нас обидвох з панною Ганнусею Фіґус до залі св. Володимира на Бетерст вулиці. Я була мило здивована числом присутніх пань на сходинах і мусіла признатися до моїх помилкових припущень.

Поминувши формальності відкриття вечора, а були тут зарепрезентовані обидва відділи — Кн. Ольги і „Тризуб" — першого головою є Таїса Бевш-Копил, а другого — Стефанія Олійник. Вечір прийняв форму товариської гутірки. Проблеми у нас всіх однакові — західня Канада, східня Канада всі ми ті, що впрягли своє життя

Перший ряд зліва направо пані: О. Мурій, І. Вахна, Д. Телюк, Н. Дубилко; другий ряд: пані Стефанович, А. Чулій, А. Бойко.

в громадську працю, що вибрали почесну дорогу в життю — служити своєму народові. І нашим найбільшим бажанням є рости далі в силу. В наші часи виринає в нас самих багато сумнівів про наше майбутнє, про труднощі у виховній праці молоді, шкільні проблеми. Ці сумніви є одним з наших найбільших ворогів, які виводять нас на дорогу непевности і хитання. Так воно на заході, так воно і на сході Канади.

Торонто зазнало багато змін, я би сказала змін на краще — поперше: воно збагатилось людьми новішої еміґрації. І хоч час від часу погляди давнішої і новішої еміґрації зударяються з собою, то це явище нормальне і переходове. Адже зійшлись з собою люди, що виховувались у цілком відмінних обставинах, у іншім середовищах, з ріжніми уподобаннями і треба часу, щоб вони могли з собою співжити в громаді, в організації. Все це речі маленькі супроти того великого, для якого нас зводить життя — бути речником українського народу у вільному світі, творити і піддержувати його культурні цінности, бути образом цілої української нації перед обличчям світу. Це наш ідеал і наше вірую. Перед ним поступаються всякі перешкоди, маліють різниці, а важливим є те, щоб ми могли себе доповнювати.

Була в нас цікава гутірка того вечора — питання, які завжди такі важливі, бо тоді знаємо чим живе суспільство, що його турбує, чим воно болїє і чого бажає. Одним з таких питань було, що коли дехто з нашої теперішньої молоді не потрудиться опанувати українську мову — як нам тоді бути? Без неї ж не може бути ніякого українського життя. Або — чи слід нам читати українську літературу, що виходить в Україні? Як можна поправити ситуацію нашого журнала та інше.

На закінчення вечора пані подали чай. Це був один з тих радісних вечорів-зустрічей, для яких ми дуже часто немаємо часу, але вони є дуже важливі. Радісно було бачити на вечорі і голову Союзу Українок Канади пані Лесю Хорош-Ґреґорі, секретарку д-р Ганну Янішевську, ділову секр. Союзу добр. Ференсів та багато паньчленок відділів.

Під час чаю заряд провів збірку на прес. фонд журнала Промінь, яка принесла $65.00, та якої проведенням зайнялась заслужена для справ журнала пані Анна Бойко.

Жертви зложили: по $10.00 — пані Анна Чулій; по $5.00 — пані О. Мурій; по $3.00 — пані І. Вахна; по $2.00 — пані Гетьманчук, пані Іваницька, пані Божик, пані Духнай, добр. Василів, панна К. Коропецька, п. Квас, пані Коча, пані Л. Хорош-Ґреґорі, д-р Г. Янішевська, пані Коропецька, пані А. Бойко, Н. Дубилко, пані П. Ясінська, пані А. Стахів; по $1.00: пані Р. Стефанович, пані Пасерб, пані Лавренюк, панна А. Фіґус, добр. Ференсів, п. Пригорницький, панна С. Олійник, пані Д. Телюк, пані В. Твазник, Є. Мельничук, К. Майнер, пані Т. Бевш-Копил (1.50). Чийогось імені на 2.50 бракує.

Н. Когуська

Зліва направо: добр. А. Ференсів, Л. Хорош-Ґреґорі, Н. Когуська, д-р Г. Янішевська, Т. Бевш-Копил.

В пам'ять моєї дорогої Мами, бл. п. Аделі Савчук, яка упокоїлась 17 квітня 1968 р. складаю $10.00 на невянучий вінок на журнал „Промінь".

Сесилія Криптул, Реджайна

ВІДДІЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

ПОДАРУНОК

Чи знаєте ви Івасика? Того самого Івасика-Стрибунця, що й однієї хвилинки на місці не всидить? Того Івасика, що сам прибіг додому, коли мама загубила його у великій крамниці, і через те він вважає тепер себе вже зовсім дорослим хлопчиною. Не знаєте? Ну, то тепер будете знати.

У нашого Івасика сьогодні свято: приїхав у гості старший брат Микола! Івасик йому дуже зрадів, і мама зраділа, і бабуся, тільки тато ще не встиг зрадіти, бо саме був на роботі.

Зараз Микола вмивається. Мама смажить йому яєчню, а бабуся все дибає по хаті, хитає головою і дивується: і коли це Микола встиг вирости отаким здоровенним, вищим од татка?! Бабуся запевняє, що зовсім недавно Миколка вибрикував по хаті в куцих штаненятах, отак, як Івасик.

Івасик все чатує біля братового чемодана. Йому кортить швидше довідатись, що ж то за подарунок привіз йому Микола. Може, м'яч? Тільки ж заледве, бо м'яча Микола подарував минулого разу і, певно, не знає, що того веселого, блискучого м'яча ще восени прокусив безсоромний Сигнал — Петриків пес... А може, — заводну автомашину, таку, як у Райки?..

І чого це Микола так довго умивається? Вмивався б собі швиденько, бо вже от-от терпець увірветься...

Щоб привернути до себе увагу, Івасик починає клацати блискучими застібками валізи: „Клац-клац!.. клац-клац!..” Це допомагає, — Микола, сміючись, підходить, відкриває валізу і виймає звідти велику коробку кольорових олівців.

— Оце тобі, братчику, раз!

Івасик радий, бере з братових рук коробку і заглядає у валізу: коли сказано — „раз”, то повинно бути сказано і „два”!

— А це тобі — два!

Микола подає Івасикові якусь плескату річ, загорнену в чистий папір. Івасик нетерпляче розгортає папір. Книжка... Він розчаровано зітхає. Краще, все-таки, коли б машина або знову м'яч... Книжок у Івасика і так багато, і хоч він любить слухати, як йому читають цікаві казки, та поки допросишся маму або татка, щоб почитали! Все їм ніколи, все ніколи... А в бабусі — очі болять.

— Що, не сподобався тобі мій подарунок? — питає Микола. — Дарма, адже це не проста, а Чарівна Книжка. Ну, що ж, коли моє невлад, то я з своїм назад, — і він удає, що хоче забрати подарунок назад.

— Чарівна??? — вражено розкриває очі Івасик. — А чому вона — чарівна?

— А тому, що ця книжка відкриє тобі велику таємницю: бачити те, чого досі не бачив, чути те, чого досі не чув, розуміти те, чого досі не розумів.

— Ой... ой, Миколо, розкажи ж бо швидше, як вона це зробить!

Але в цей час мама покликала Миколу снідати, і він не встиг розповісти про таємницю Чарівної Книжки.

Л. Письменна

СНІЖОК ПАДЕ...

Сніжок паде білесенький,
Під вікнами скрипить,
А носик червонесенький
З морозу вже щемить.

Та не боюсь Морозу я,
Бо маю рочків пять.
Веселим сміхом дідуся
Зумію налякать.

Скажу йому: Морозику,
Хоч я тебе люблю,
То не щипай за носика,
Ба таткові скажу!

М. П.

ДВА СОНЕЧКА

Одно нам сонечко сіяє,
Що будить нас із сну,
І кожний день теплом ласкає
і небо і землю.

А друге сонечко сіяє
І світлом пестить нас,
Любить Україну навчає
Це батько наш — Тарас!

М. П.

ГРОМАДСЬКА І РОДИННА ХРОНІКА

РОКОВИНИ ВІДДІЛУ І ВІДЗНАЧЕННЯ ЧЛЕНОК
Едмонтон, Алберта

В неділю, 15 вересня відділ Союзу при Катедрі св. Івана влаштував 42-гу річницю свого заснування. На цім святі відбулось також відзначення шістьох членкинь, які впродовж 25 років працювали в організації Союзу Українок Канади. Кожна з тих шістьох пань була удекорована корсажем з живих квітів та нагороджена грамотою. Грамоти ці нарисувала ручним друком з емблемою смолоскип одна з наших членкинь — пані Марія Прокопів.

Святочною програмою вміло керувала пані Наталія Базюк. Вона щиро привітала шістьох відзначуваних пань і поважне число гостей. У своїй обширній доповіді пані Базюк переказала історію і розвиток жіночого товариства, яке почало свою працю з 16-ти членок, а сьогодні начислює 270. Окрему увагу приділила двом присутнім основательлькам відділу, панам Марії Михайлишин і Гафії Янішевській. Привітання відділові з нагоди його роковин виголосили: голова пані І. Дженіс, заступниця голови Союзу Українок Канади (центральної управи) пані П. Сліпчук, заступник голови катедральної громади п. В. Наконечний і Прот. А. Хомяк.

Слідували музичні точки для розваги: Панна Є. Михайлишин відограла фортепіанове сольо, пані А. Дейвидз, членка відділу виконала сольоспів під акомп. панни Г. Мельник.

Відзначування членок продовжувало програму вечора. Кожна відзначувана членка була представлена у своїй діяльности. З них три, які через 25 років працювали постійно при нашому відділі в Едмонтоні: Пані Олена Данилюк, крім постійної організаційної праці репрезентувала наш відділ в англомовних організаціях, як Червоний Хрест та інші. З нагоди її відзначення пані Данилюк пожертвувала $30.00 до відділу. Пані Єва Челядин постійно співпрацювала у ріжних комітетах. Пані Марія Чарнецька була активною у виховних ділянках відділу, відзначалась у праці в дитячому садочку, в українській школі, СУМК-ові і свого часу очолювала добродійний комітет та була представницею відділу в Едмонтонській Жіночій Раді.

Членкі, які починали свою працю в інших відділах Союзу, а з приїздом до Едмонтону включились в працю тут: Пані Осипа Фарина — вона завжди готова дати поміч в праці, де лише потрібно, відзначається своєю жертвенністю на народні цілі. Пані Анастасія Шемелюк почала свою організаційну діяльність у Смокі Лейку, Ал-та, була там свого часу головою відділу а також займала позицію голови провінціяльної екзекутиви Союзу Українок на Альберту. Пані Фіона Пелех, діяльна членка відділу, яка почала свою працю при Православній Церкві в Стрию і Беліс, Альберті. Пані Пелех працює з молоддю СУМК, в українській та недільній школі, як також виконує працю в ріжних комітетах.

На закінчення програми комітет гостин, що його очолює пані Солован подали гостям чай і перекуску. Чайний стіл був удекорований живими квітами, що їх подарувала родина Плавюків в память Емілії Плавюк та бабуні Марії Левицької.

До святкового комітету входили пані: Н. Базюк, О. Ганочко, М. Михайлишин і А. Шимилюк.

Вікторія Шевчук, кор. секр.

НОВИЙ ВІДДІЛ СОЮЗУ В АЛБЕРТІ

Членки нового відділу у Бонивил.

В неділю, 1-го вересня, 1968, членки Пров. Екз. на Альберту виїхали на вже давно активну околицю північної Альберти до містечка Бонивил. Тут знаходиться гурток активних жінок при Українській Православній Церкві Св. Іллії. До товариства належить 18 членок з околиць Ардмор, Ґрендсентр, Ла Карей і Бонивил. Головою в цей час є пані А. Чубей.

По Богослуженні, яке відправив Всеч. о. Сорочук, відбулася перекуска з громадянами, а далі коротенька програма. Отець Сорочук щиро привітав гостей і передав програму голові пані А. Чубей.

Пані М. Сулима, пров. голова Союзу Українок, з'ясувала головні цілі С.У.К. і пояснила, яка користь жінкам належати до організації.

Пані П. Сліпчук, з Едмонтону, заст. гол. Союзу Українок Канади, привітала жінок і прочитала статут Союзу.

Пані Чубей, місцева голова, подякувала членкам пров. екз. на Альберту за милу зустріч, інформації про центральну організацію Союзу Українок Канади.

Л. Івасюк

В ПОШАНУ РОДИЧАМ

Для родичів немає, здається, більшої радости понад ту, як бачити своїх подружених дітей щасливими. Так почувають себе широко відомі у східній Канаді громадяни, п-во Марія і Микола Іванець з Брентфорду.

Дня 27-го вересня 1968 р. п-во Іванець були запрошені в гостину до своєї доні Орисі та зятя Ігора Сичів у Порт Кредиті, Онт. Того дня припадали 30-ті роковини подружжя п-ва Іванець. Донька Орися і зять Ігор улаштували з тої нагоди родинне свято, запросивши родичів і приятелів, щоб тим способом відзначити і вшанувати день їх вінчання.

П-во Микола і Марія Іванець це заслужені громадяни у східній Канаді, як у світських, то так і в церковних організаціях. Кожній українській справі вони йдуть назустріч, допомагаючи то працею, чи то пожертвою, чи певним ділом. Зокрема пані Іванець є одною з прихильниць нашого журнала і завжди його піддержує.

По гарній і смачній вечері гості згадали свою пресу і зложили на прес. фонд $21.00; з того $11.00 на журнал „Промінь" а $10.00 на „Український Голос".

П-ву Орисі та Ігореві Сич подяка за вшанування родичів і гостину, а гостям за щедрі пожертви. П-ву Іванцям щастя, здоров'я та довгі літа радіти щастям своїх дітей.

(нг)

НЕСПОДІВАНКА
в Ніягара Фалс, Онт.

Світлина з ювілею. За столом п-во Андрій і Марта Ситник.

В неділю 18-го серпня 1968 р., зразу після Служби Божої в Українській Православній Церкві св. Юрія в Ст. Кетеринс, зібралось багато парафіян і поїхали привітати п-во Ситник у їхньому новозбудованому домі.

Коротенько про п-во Ситників: вони живуть в Ніягара Фалс, але вже від довгого часу належать і є членами церковної громади в Ст. Кетеринс. Панство Ситник являються надзвичайно щирими і високожертвенними парафіянами нашої громади. Ось хоч би для прикладу: будуємо Іконостаса для нашої хорошої Церкви. П-во Ситник перші жертвують $1.500.00 на Іконостас. Звичайно, наша громада високо їхню жертвенність оцінила і на вічний спомин поставили меморіяльну табличку з їхніми іменами на Райських Дверях.

П. Андрій віддано працює в церковній управі на становищі контрольної комісії, а його дружина пані Марта не відстає від свого чоловіка в жіночому т-ві. Треба сказати, що дім п-ва Ситників вже був раніше посвячений нашим Високопреподобним о. Ф. Легенюком, бо цього бажали п-во Ситники. Вони хотіли, щоб посвячення їхнього дому відбулося в найближчому оточенні родини і найближчих приятелів.

Одначе, взявши до уваги великі заслуги п-ва Ситників в нашій парафії, більше приятелів і близьких друзів не могли задовольнитись тим, що вже відбулося та не могли обійтись мовчанкою з нагоди такої радісної події в їхньому житті, а тому рішили відвідати їх та побажати обом їм багато щастя, здоров'я, а особливо показати їм, що ми справді їх щиро шануємо, як свідомих українців та відданих членів нашої Святої Церкви.

Перед прекрасною, модерного стилю хатою, зібралось багато народу, майже, половина наших парафіян і коли на порозі несподівано показались п-во Ситник, то до них зразу приступили представники церковної громади, а також жіночого товариства і щиро привітали їх хлібом і сіллю. Розчулені і до сліз зворушені господарі дому, прийняли з великою святістю хліб і сіль і в сльозах радости, запросили всіх присутніх до хати. Входячи перший раз до їхнього дому, всі присутні щиро вітались з господарями; цілувались, плакали, сміялись, а все це разом творило якусь дивну симфонію християнського і рідного — українського братолюбія. Певна річ, що в атмосфері такого радісного оточення треба було гарно пообідати. Ось гостинна кімната. На довгих і широких столах найкращі роди всього їстивного, бо присутні гості заздалегідь про це подбали. Всю, надмірно, багату поживу поблагословив о. Федір, а господар п. Захарчинський запропонував тост за здоров'я п-ва доматорів Всі встали і проспівали на: „Многії Літа"! При кінці обіду було виголошено багато привітань, в яких всі промовці підкреслювали великі заслуги п-ва Ситників перед нашою громадою. За чергою сказав слово о. Федір, який в своїй промові заторкнув багато сучасних проблем, а особливо апелював до присутніх бути послідовниками доброжичливості і високої жертвенності, якими являються серед нас п-во Ситники. Закінчуючи свою промову, о. Федір пригадав присутнім; що саме в цей час, коли ми всі так гойно забавляємось, то не можемо забувати тих, що в немочах лежать „ми мусимо подати їм нашу руку помочі". І дійсно, між нами, в нашій парафії є всіма нами шанована пані Маргарита Пилипчук, яка страждає тілесно і духово, бо фізичні болі нанесені її передчасним паралічем поставили її й її сина в дуже прикре матеріяльне положення. Присутні пошанували слова о. Федора і перевели між собою збірку, яка принесла $150.00 і була передана у формі дару любові для пані Пилипчук.

Рівнож були передані для п-ва Ситників гарні подарунки, які будуть відповідною окрасою їхнього новозбудованого дому. На закінчення промовляли обоє п-во Ситник. Їхні слова подяки були такі радісно зворушливі, що всі присутні не могли їх спокійно приняти, щоб не прослозитись. Щасти Вам Боже п-тво Ситник на новому місці. Бажаємо Вам ще довгих літ прожити разом з нами!

Присутня

ЗОЛОТИЙ ЮВІЛЕЙ ЗАСЛУЖЕНИХ ГРОМАДЯН
Вінніпеґ

П-во Орест і Анна, взірцеві піонери українського життя в Канаді зустрічали цього року свій золотий ювілей подружжя. Було це в неділю, 13 жовтня, в домі їхнього сина Богдана зібралась близько вся родина, щоб вшанувати ювілятів з нагоди 50-ліття їх подружого життя.

П-во Бабинець — обидвоє народжені в Україні; п. Орест Бабинець народився в Тернополі, в селі Івання Золоте. До Канади приїхав 1910 року 17-літнім юнаком. Пані Анна Бабинець, з роду Галасів народилась в Ярославськім повіті, село Сколошів. До Канади приїхала з родиною 4-літньою дівчинкою 1904 року. Вінчались вони 12 жовтня 1918 р. в церкві св. Миколая у Вінніпезі. Чину вінчання довершив о. Филипів. Ювілята весь час проживали в столиці провінції Манітобі — Вінніпезі. Одиноким си-

ном п-ва Бабинців є Богдан, який з своєю дружиною Галею та двома синами живе у Вінніпезі.

П-во Бабинець, майже від самого початку заснування Українського Народного Дому, включившись в громадську працю посвячували ввесь свій вільний час. Обидвоє вони, в один, або другий час займали поважні пости в головній управі Народного Дому. Належали обидвоє до світського хору, часто брали участь в концертових і драматичних виступах та з ними часто виїжджали на околиці, входили до ріжних комітетів, як українська школа та інше.

Пані Бабинець є активною членкою жіночого товариства ім. Лесі Українки при Українськім Народнім Домі і свого часу була його головою. Заледве чи був який проєкт, яка праця, щоб їх не зацікавила і щоб вони обидвоє не приложили до неї своїх рук. Український Народній Дім у Вінніпезі має за собою багату і світлу історію, яку треба завдячувати п-ву Бабинцям та іншим до них подібних.

Через довгі роки п-во Бабинець належать до Взаїмної Помочі, займали пости в управі заряду. Пан Бабинець був касієром у головній дирекції без перерви від 1944 року до 1961-го. Пані Анна Бабинець працювала в жіночім відділі КУК, де між іншим через 11 років без перерви була касієркою. Тому три роки Червоний Хрест міста Вінніпегу гідно відзначив пані Бабинець за її 25-літню добровільну працю при цій гуманітарній організації.

П-во Бабинці є взірцево-жертвенні члени Катедри Пресв. Тройці у Вінніпезі. Вони обидвоє свідомі своєї приналежности і своїх церковних та народніх обовязків. Знають вони вагу друкованого слова, преси. Пані Бабинець від самого початку є передплатницею журнала „Промінь". З нагоди свого ювілею п-во Бабинець зложили пожертву на пресовий фонд журнала $25.00.

Прилучуємось і ми до тих всіх ювілейних вітань та побажань п-ву Бабинцям з нагоди їх золотого ювілею, складаємо їм найкращі побажання в добрім здоровї дочекати діямантового ювілею. Їх щедрий дар на пресу знову підкреслює ту свідомість і розуміння української справи, за що висловлюємо ювілятам щире спасибі.

Хай долине до вас і наше

„На многая літа!"

Є. Б.

У 90-ті РОКОВИНИ НАРОДЖЕННЯ

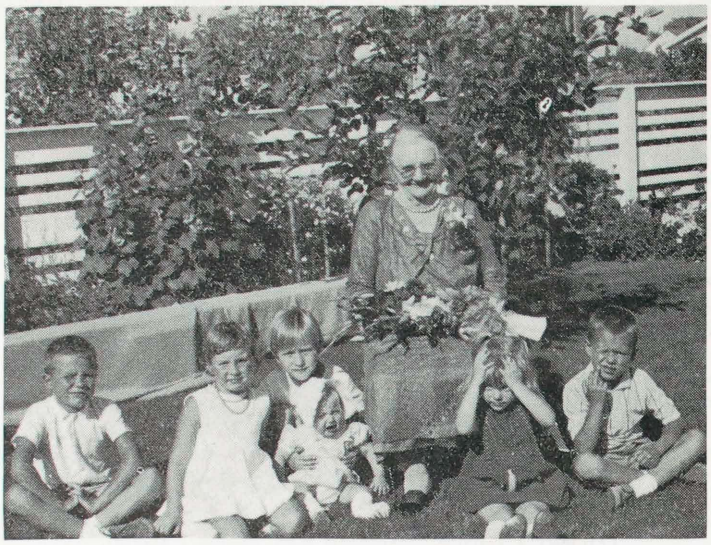

Пані С. Пилипів в день своїх уродин серед правнуків.

Саскатун, Саск.

Соняшного дня, 25 серпня 1968 р., в домі п-ва Маків у Саскатуні зібралися гості — сини, дочки, внуки, правнуки і приятелі пані С. Пилипів, щоб вшанувати день її уродин — 90 років життя.

Для пані Пилипів було великою несподіванкою те, коли її найстарша внука, а дочка Марії Маків Соня Пахолок прийшла і привітала бабуню милими словами і вчепила бабуні корсаж. Найменші правнуки вручили прабабуні букет живих квітів. Тоді Соня Пахолок попросила всіх старших до столів, відтак подала чай і перекуску.

Коли гостина проходила у веселому настрою, пані Соня Пахолок приготовила ще одну несподіванку: зібрала всіх правнуків пані Пилипів, які внесли уродинний торт та відспівали прабабі з нагоди дня уродин; старші гості проспівали „На многая літа".

Унука Єлисавета Панчук прочитала телеграми — побажання, які наспіли від прем. Канади Трудо, провідника КП. Стенфілда, від пров. уряду Саскачевану, мейора міста С. Баквола та тих онуків, які не могли прибути на те родинне свято.

По цім пан Стефан Маків переповів про життя і працю пані Пилипів. Народжена в Україні в 1878 році: До Канади приїхала 1902 року. Родина оселилась на фармі коло містечка Фенвуд в Саскачевані Пані Пилипів була членкинею нашої церкви від самих початків. В її домі завжди перебували священики, які приїздили в околицю для відправи у Фенвуд.

На закінчення п. Маків сказав, що найкращим дарунком для п. Пилипів буде, щоб поділитись тим радісним днем з іншими давніми приятелями і рідними пані Пилипів через пресу. На цей заклик гості зложили 25 дол., з чого 10 дол. призначено на прес. фонд „Променя". Гостям щира подяка і пані Пилипів многих літ прожити в добрім здоров'ї.

С. Маків

З ЮВІЛЕЮ НА ПРЕСУ

Сент Кетеринс

В суботу 14 вересня ц. р. п-ство Таня і Віктор Дем'яненки запросили до свого гостинного дому своїх найближчих приятелів, щоб разом з ними і їхньою родиною відсвяткувати 15-ліття свого подружнього життя.

Після гостинного прийняття наступили привіти. Перша вітала ювілятів добр. М. Легенюк Вона в своєму слові підкреслила заслуги ювілятів не тільки в нашій громаді, але і в загальнім нашім суспільно-громадському житті, зазначуючи, що праця і щира жертвенність ювілятів повинна стати прикладом для інших, як треба працювати для добра українського народу і ближнього.

Пані Т. Демяненко, сказала добр., є

вже 3-ій рік головою відділу ім. Л. Українки, в Сент Кетеринс, яка своєю милою і тактовною вдачою сприяє розвиткові цієї організації, а п. Віктор є довголітним і надзвичайно працьовитим членом української Православної громади, а також членом і інших українських національних організацій міста Сент Кетеринс. В імени всіх гостей добр. Марія вручила відповідний дарунок для Ювілятів.

Далі промовляв о. Ф. Легенюк, який сказав, що п-ство Дем'яненки заслуговують собі на пошану, бо нема ні жодної ділянки праці при нашій громаді, до якої наші, дорогі ювіляти, не доклали б своєї праці і пожертви.

Слід також згадати Маму п. Тані Дем'яненко, пані М. Найдиш, яка багато праці докладає для виховання внуків, вщеплюючи в їхні молоді серця любов до батьківщини, мистецтва і нашої культури.

На закінчення цього милого прийняття, діти — дві донечки п-ва Дем'яників, Лариса і Надя, своїми ангельськими устами і гарною українською мовою привітали своїх Родичів і піднесли ювілейний торт, бажаючи щастя і многоліття.

Пані Т. Дем'яненко, переповнена радістю і зворушена до сліз, щиро подякувала за пам'ять і дарунок, прирікла з ще більшою енергією працювати на користь нашого народу.

На заклик п. Н. Андрусів була переведена збірка на пресу, яка принесла 10.00 долярів на нашу трибуну — журнал „Промінь".

Присутня

ПОПРАВКА

У звіті річної діяльности відділу ім. Кн. Ольги в Ґримзбі, поміщеному в числі 9 на стор. 27 має бути:

Річні збори т-ва відбулися 12-го грудня 1967 р., де секретарювала пані Мир. Шпитковська, докінчення зборів відбулось 10 лютого 1968 р., де секретарювала панна Маруся Шувера. У виказі заряду одна з господинь пані К. Кузь (не Киз).

П. Бойчук

1918 **УКРАЇНСЬКА ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В КАНАДІ!** 1968
ЗАХІДНЯ ЄПАРХІЯ
ЕДМОНТОН, АЛЬБЕРТА

В днях 8-го, 9-го й 10-го листопада 1968 р. ЗАХІДНЯ ЄПАРХІЯ святкує в місті ЕДМОНТОНІ, Альберта,

50-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ в КАНАДІ

у сполуці

З ЮВІЛЕЙНИМ ЄПАРХІЯЛЬНИМ З'ЇЗДОМ

та

ЮВІЛЕЙНИМ З'ЇЗДОМ ЧЛЕНІВ ІНСТИТУТУ СВ. ІВАНА ЗОЛОТОУСТОГО

й

ПРОВІНЦІЙНИМ З'ЇЗДОМ ОРГАНІЗАЦІЇ ТУС, СОЮЗУ УКРАЇНОК, СУМК.

ПРОГРАМА:

П'ятниця, 8-го листопада:

Год. 7:00 вечора: РІЧНІ ЗБОРИ ЧЛЕНІВ ІНСТИТУТУ в залі Інституту Св. Івана

Субота, 9-го листопада:

Год. 9:00 ранку: ВДЯЧНИЙ МОЛЕБЕНЬ в Катедрі Св. Івана Хрестителя

Год. 9:30 ранку: ЄПАРХІЯЛЬНИЙ З'ЇЗД ЗАХІДНЬОЇ ЄПАРХІЇ УГПЦ в залі Катедри, й СЕСІЇ СОЮЗУ УКРАЇНОК й СУМК.

Год. 12:00 — 2:00 пополудні: ОБІД для учасників З'їзду в АВДИТОРІЇ. За обідом доповідь Вп. п. ЛЕСІ ХОРОШ-ҐРЕҐОРИ, Голови СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ.

Год. 2:00 — 5:30 вечора: СЕСІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТУС, СОЮЗУ УКРАЇНОК, СУМК.

Год. 6:30 вечора: ЮВІЛЕЙНИЙ БЕНКЕТ В АВДИТОРІЇ СВ. ІВАНА.

Неділя, 10-го листопада:

Год. 9:30 ранку: Свята БОЖЕСТВЕННА ЛИТУРҐІЯ Архиєрейським Чином.

Год. 12:00 — 2:00: ПАЧКОВИЙ ОБІД.

Год. 2:30 пополудні: ЮВІЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ у 50-ЛІТТЯ УГПЦ.

УВАГА: НЕДІЛЬНА ПРОҐРАМА: БОГОСЛУЖЕННЯ, ОБІД, ЮВІЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ відбувається в ЮВІЛЕЙНІЙ АВДИТОРІЇ (ДЖУБИЛІ АВДИТОРІЯ).

ЮВІЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ ЗАХІДНЬОЇ ЄПАРХІЇ запрошує ВІРНИХ УГПЦ, ЧЛЕНІВ ІНСТИТУТУ, ЧЛЕНІВ ОРГАНІЗАЦІЙ — МОЛОДЬ ВЗЯТИ УЧАСТЬ У НАШИХ СПІЛЬНИХ СВЯТКУВАННЯХ! ПРИБУДЬТЕ ГРОМАДНО —!

ЮВІЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ ЗАХІДНЬОЇ ЄПАРХІЇ

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. Анастасії Король, членки відділу Ольги Кобилянської у Саскатуні складають $10.00 на пресовий фонд журнала „Промінь". Вічна їй пам'ять!

Марія Гарбус, референтка

Філія Мистецтва і Музею при Манітобській Провінц. Екзекутиві Союзу Українок Канади складає на невянучий вінок бл. п. Василя Сарчука, прихильника українського народного мистецтва $5.00 на пресовий фонд журнала „Промінь".

Ангелина Павлик, голова

На ніколи нев'янучий вінок в честь бл. п. Івана Корбутяка, брата пані Олени Деделюк з Борбеньк, Каліф. складаю $5.00 на прес. фонд журнала „Промінь".

Галя Чарний, Вінніпеґ

В пятнадцяту річницю смерти наших дорогих батька і матері, бл. п. Семена і Уляни Яремчуків, складаю в їх пам'ять вінок з невянучих квітів — пожертву на пресовий фонд журнала „Промінь" $5.00.

Надія Боярчук, Леднер, Б. К.

В другу річницю смерти моєї дорогої, ніколи незабутої любої дружини, бл. п. Доці Олексин, яка упокоїлась 12 липня 1966 року складаю на невянучий вінок в її світлу память $5.00 на журнал „Промінь".

Дмитро Олексин, Саскатун.

В третю річницю смерти моєї любої і незабутньої сестри Анни Гавриш, яка упокоїлася 5-го жовтня 1965 року, складаю в її світлу пам'ять на прес. фонд журнала „Промінь" $4.00.

Василина Никіфорук, Норт Бетлфорд.

ДОМАШНЄ ГОСПОДАРСТВО

Відділ „Домашнє Господарство" редагує референтура Домашньої Економіки Союзу Українок Канади, пані Люба Кут, яка живе у Ванкувері. Ілюстрація поміщена за її старанням з надісланих нею фотографій. Приписи випробовані.

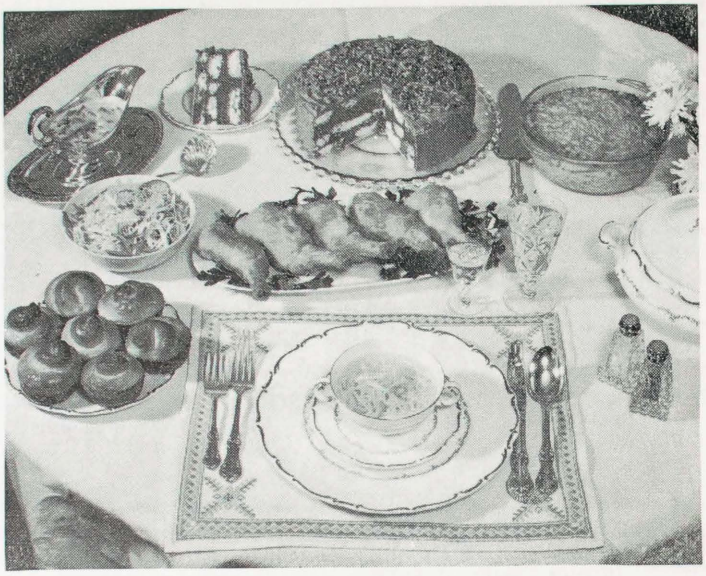

Ілюстрація поданих приписів.

КУРЯЧА ЮШКА

Росіл:

2 молодих курки (fryers 2½ - 3 lbs) повідрізувати литочки, з грудниці відрізати біле м'ясо разом з крильцями до шиї, посолити і відложити, решту лишити на росіл, додати:

6 горняток води
цибульку середньої величини
2 ложечки соли

1 петрушку з коренем і зеленину
1 стручок салєри
пушку перцю.

Нехай кипить повільно ½ години. Вибрати кости, перецідити росіл через ситко, зілляти назад у посудину, додати кости, покришену дрібненько одну моркву і нехай повільно кипить ще ½ години. Подавати з тістом.

Тісто:

4 яєць
¼ ложечки соли
2¼ горнятка муки

Яйця вибити, додати муку і соли, щоб замісити.

Розтачати на тонко, розложити на пілку і розтягнути на тонко нехай просохне 20 хвилин. Посипати мукою звинути в валок і краяти тонко або грубо як хто любить.

Варити тісто в гарячім окропі около 5 хвилин. Виляти в друшляк і сполоскати холодною водою. Подавати з курячим росолом.

— — — —

КУРКА КИЇВСЬКА

4 литочки
4 філе з грудниці і горішним крильцем
масла, ¼ цалеву ширини грінку покраяну на четверо
2 яєць (розбитих)

Філе потовкти, розплескуючи, в середину філе покласти масло і звинути на подобу литочки курки. Мачати в розбиті яйця обкачуючи в борошні і сухій меленій булці. Смажити на маслі чи оливі до румяного кольору. В подовгасту посудину покласти трошки цибулі, петрушки і одну покраяну моркву. Виложити м'ясо на городину і зверха накрити, поставити в піч на 1 годину 350°. Подавати з поливкою з печериць.

Поливка з губ:

1 фунт печериць
1 горнятко сметани (солодкої)
1 зубець часнику
2 ложки цибулі (покришеної)
1 ложечку соли
пушку перцю
2 ложки муки

Печериці сполоскати і покришити, варити легко, щоб не закипіло, відцідити. До печериць додати 2 горнят зимної води, додати цибулю, часник, сіль, перець і варити добру годину. Розбити муку в сметані і зілляти печериці. Мішати, щоб знов закипіло.

Полляти курку поливкою або подавати окремо.

— — — —

МАКАРОНИ З ЯБЛУКАМИ

Тісто — припис той самий що на курячий росіл.

2 яєць (цілих)
1 жовток
½ горнятка цукру
1 ложечка ванілії
1½ ложечки порошку (Magic Baking Powder)
½ ложечки соли
½ горнятка масла (топленого)
6 яблук (шаткованих на тертці)
2 ложки цукру (мілкого)

Цукор, яйця, ванілію вибити до білости, додати ¼ горнятка масла і змішати. Решту масла додати до тіста і вимішати. Масу з яєць вилляти в тісто і посипати порошком, замішати. В скляну миску виложити половину тіста, на верх дати верству яблук і посипати 2 ложечками цукру. Виложити решту тіста на верх. Пекти у печі 350° 3/4 години аж зарумяниться, накрити покришкою і нехай печеться ще одну годину. —

Подала Пані **Д. Павлюк**
Давфин, Ман.

— — — —

САЛАТА З КАПУСТИ

1 головка капусти
1 морква
¼ зеленого солодкого перцю
½ горнятка квасної сметани
½ горнятка майонезу
сік з ½ цитрини
пушку соли.

Капусту, моркву і перець пошаткувати на тонкі скиби, посолити і вимішати. Хай постоїть хвилину. Сметану, майонез і сік з цитрини змішати і полляти по капусті. Підкинути легенько і подавати. —

— — — —

ПОНЧОВИЙ ТОРТ З БІШКОПТІВ

Тортівниця (Спрінг форм 9" або 10")
Андрути (вейферс 9" або 10") (wafers)
Повидло (джем априкосів) (apricot)

Бішкопти (лейді фінгерс) два печива або 50
Рум — ½ горнятка

Бішкопти:

3 білки
2 жовтки
1/3 горнятка цукру (мілкого)
¼ ложечки ванілії
1/3 горнятка муки
¼ ложечки соли

Вибити білки на тугий шум, додавати по трохи цукор і знов бити поки маса не стоїть сама. Вибити жовтки в осібній посудині до білости і поволі додавати до білків мішаючи легенько. Пересіяну муку з солею додавати до маси і мішати, на кінці додати ванілію змішати і масу виложити у ворок. Добре скрутити верх ворока і руками витискати масу на 3 цалі довжини на бляху.

Посипати мілким цукром бішкопти і пекти 12-15 хвилин на 350°.

Ворок:

Взяти 12 цалевий кусень стільної цирати, сильно зшити два боки до купи у форму ворка, відтяти в долині пів цаля до кінчика, що дасть один цалевий отвір.

Крем:

3/4 горнятка солодкого масла
1 горнятко порошкового цукру
5 унцій пів солодкої чоколяди (Семі світ-бейкерс)
1 горнятко січених міґдалів без шкірки

Пудінґ:

Варений з ½ горнятка молока і 1 столової ложки „Custard Powder"

Зварити пудінґ, зняти з вогню вкинути чекоряду і мішати доки не розпуститься. Накрити пластиком і вистудити до хатної температури. Втерти масло з цукром на сметану, додавати малими порціями прохолоджений пудінґ з чоколядою (уважаючи, щоб не відділилося масло) накінець домішати міґдали. Можна додати і ложечку руму.

Приготовлення:

До тортівниці покласти один андрут, помастити повидлом, на це покласти верству бішкоптів один коло другого. Якщо залишаються дірки — складати кавалочками. Добре покропити бішкопти ромом, тоді помастити кремом. Знова класти бішкопти поки зужиється крем, закінчити бішкоптами. Помастити другий андрут повидлом і покласти на торт (повидлом до середини).

Прикрити кружком і притиснути легким тягарцем, лишити у холодільнику через ніч, щоб спрасувався і застиг. На другий день зняти боки з тортівниці і покрити чеколядовою склицею і знова захолодити.

Чоколядова склиця:

2 унцій чоколяди (пів солодкої)
2 ложки гарячої води
1 яйце
1½ горнятка порошкового цукру
1/3 горнятка масла
½ ложечки ванілії.

Чоколяду, ванілію і воду розпустити, мішаючи на вогні, зняти з вогню добре вибити яйце і поршковий цукор, додати до чоколяди і далі вибивати аж доки не згусне. Вибити масло і поволі додавати усе вибите до маси і покрити боки і верх торта.

Подала добр. **Г. Кіцюк,** Вінніпеґ

— — — —

СМАЧНІ ЛІКИ

Кулінарія і ліки? Не дивуйтесь, тут немає помилки. Адже мало не кожний з продуктів нашого щоденного харчування має певні лікувальні особливости. В першу чергу це стосується городини (ярини).

І сьогодні — мова про моркву. Найважливішою частиною хемічного складу моркви є сахароза і глюкоза. Більш за все їх міститься у верхньому шарі. Морква — джерело багатьох вітамінів та ферментів. Щодо змісту мінеральних речовин, вона займає одне з перших місць серед ярини. У ній багато натрію, калію, кальцію, магнію, марганцю, заліза, міді, фосфора, сіри, хльору.

Дітям і дорослим, твердять лікарі, варто щодня випивати хоч би по одній склянці морквяного соку. Це підвищує опірність організму, покращує апетит, зміцнює здоров'я.

Морква використовується як дієтичний продукт в харчуванні хворих на серцево-судинні ускладнення. Її сік має сечогінні властивості. Він дає добрі лікувальні результати при хворобах печінки та жовчного міхура. При захворюваннях нирок ним можна лікуватися, але треба слідкувати за водним балянсом організму.

Морква особливо корисна дітям. Сік моркви починають давати немовлятам уже з 2-х місяців. Вона незамінима при шлунково-кишкових розладах та диспепсії. Морквяний сік регулює роботу кишечника.

КВІТИ В КІМНАТІ

Давно відомо, що вдень рослини поглинають вуглекислий газ і виділяють кисень, а вночі — навпаки. Чи шкодить це здоровю людини? Ні. Спеціяльними дослідженнями доведено, що за одну ніч кімнатні рослини виділяють дуже мізерну кількість вуглекислого газу. Щоб його утворилося стільки, скільки виділяється при диханні людини треба б зібрати в кімнаті 600 рослин.

Випаровуючи вологу з поверхні листя, рослини пом'ягшують повітря. Це особливо корисно у помешканнях з центральним опаленням. Листя, немов живий пилосос збирає пил. Майже всі квіти виділяють смертельні для мікробів фітонциди. А крім того зелений колір рослин сприятливо впливає на нервову систему і зір.

Звичайно, є рослини, що можуть бути небезпечними. Під час цвітіння лілеї, левкоїв, нарцизів виділяється багато пахучих ефірних масел, що можуть викликати неприємні відчуття і навіть запаморочення, особливо при серцево-судинних захворюваннях. Примула викликає у деяких людей свербіння шкіри. Сік олеандра містить отруту. Після догляду за цією квіткою слід мити руки. Якщо в родині є діти, то олеандр взагалі не варто тримати в домі.

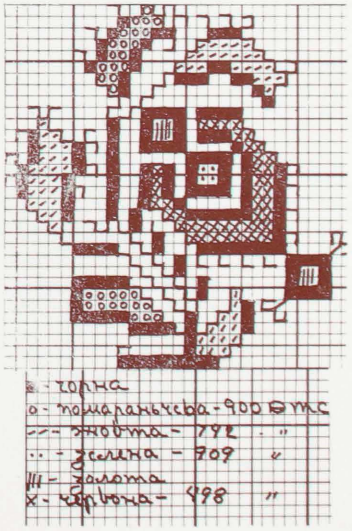

БУКОВИНСЬКА ВИШИВКА

Надається на прикраси сукні долиною, рукави, скатерки, обруси, блузку на випуск вишиту долиною.

Опрацьовує Комітет Мистецтва і Музею — філія при Східній Екзекутиві Союзу Українок у Торонті.

Іванна Вахна, голова.

НОВА ШКІЛЬНА КНИЖЕЧКА „НАВКОЛО НАС" ОРИСІ МЕЛЬНИК І НАДІЇ ПІП

В часі шкільного року 1967/ ся на полицях книгарні у Вінніпегу книжечка п. з. коло нас". Її опрацювали й видали вчительки Рідної Школи при Соборі Св. Покрови у Вінніпегу.

Пані Орися Мельник роджена й вихована в Канаді (доня п-ва Ситників — мати знана діячка на полі жіночого руху п. Євгенія Ситник). Пані Надія Піп родом з Київщини. А ілюстрації опрацював пан Іван Піп родом із Західної України (Галичини). Так заходом спільної праці появилася корисна книжечка для української дітвори.

Треба подивляти вияв їхньої праці, привітати й подякувати за зрозуміння й любов до української дитини, яка терпить на нестачу підручників до навчання рідної мови (для дітей, які української мови не чують).

Ця книжечка надається радше для збагачення запасу слів для тих дітей, що в хаті не говорять українською мовою.

Книжечка „Навколо нас" надається для дітей, які закінчили І клясу, вміють читати й писати, але слабо ще говорять. Коли така дитина вивчить ці слова і зрозуміє їх значення, це багато їй допоможе в покращенні мови.

Учителі в ІІ клясі можуть послуговуватися цією книжечкою, як засобом збагачування слів. Речення короткі, а навіть і легкі до вивчення напам'ять.

Напр.:

На городі коло хати
Всього в нас росте багато.
Є і морква й буряки,
Помідори й огірки,
Кріп, цибуля і салата —
На городі коло хати.

Чи прозою:

Український прапор жовто-блакитний.
Угорі барва блакитна, як небо.
А знизу барва жовта, як дозріла пшениця.
Україна має також свій герб.
Золотий тризуб — це наш герб.

Ця книжечка має гарну лише українську мову з наголосами. Правда, кожна сторінка має пояснення слів в англійській мові при кінці книжки (т. зв. словник), що дуже легко самій дитині вчитися.

Дуже приємні для ока ілюстрації, які є сучасні, обстановка — чи то в хаті, чи в крамниці, чи біля хати — це те, що оточує теперішню американську дитину. Все для неї знане, все модне, нове.

Книжечка має 36 сторінок, а 4 стор. словника. Видана на дуже доброму папері, обкладинка жовтої барви з ілюстраціями господарства, хати і школи.

Дитина дуже радо буде брати цю книжечку до рук, ілюстрації кольорувати, а слова та цілі тексти заучувати напам'ять.

В ІІ клясі можна уживати, як додаток до підручника.

Батьки, зробіть подарунок своїй дитині напочатку шкільного року, чи на день народження — закупіть книжечку „Навколо нас" для легкого вивчення рідної мови. Ціна книжки $1.35.

Іванна Севериненко

учителька Рідної Школи

Книжечку „Навколо нас", можна замовляти в українських книгарнях, або звертатися на адресу: Mrs. O. Melnyk, 93 St. Cross St., Winnipeg 4, Man.

ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД

Торонто, Онт. — Відділ ім. княгині Ольги і Тризуб з нагоди зустрічі членок відділів з редакторкою журнала Наталією Когуською 65.00

(Викар пожертв на стор. 26.)

Брентфорд, Онт. — З нагоди прийняття в честь п-ва Іванець, п. Н. Грабовський переслав 11.00

Ст. Кетеринс, Онт. — З нагоди ювілею п-ва Дем'яненків, Н. Андрусів переслала 10.00

Вінніпеґ, Ман. — П-во Орест і Анна Бабинець з нагоди 50-ліття їх подружжя 25.00

Лондон, Онт. — Збірка на пресу проведена на поправинах в домі п-ва М. Т. Слизюків в Лондоні, Онт. з нагоди вінчання їхнього сина Володимира з панною Ліндою Вокер у місцевій Українській Православній Церкві 7 вересня 1968 р. переслав Всеч. о. М. Дебрин 5.00

Содборі, Онт. — Пані С. Іванишен 2.00

Кавн, Ман. — Пані Павліна Гарап'як 2.00

Вінніпеґ, Ман. — Н. Н. 2.00

Вадіна, Саск. — Пані Марта Ситко 2.00

По $1.00: Добр. Г. Костюк, Г. Загоруйко, А. Прусаченко, А. Валькович — Монтреал, Кве.; В. Литвин, Д. Ґурал — Торонто, Онт.; Оксана Вонітова — Кенора, Онт.; С. Шиян — Гамільтон, Онт.; Д. Міхоцька — Вінніпеґ, Ман.; Марія Слоновська — Гарленд, Ман.

По .50 ц.: Н. Гречка — Ванкувер, Б. К., Теодозія Стельмах — Дітройт, Миш.